

Војнопензионерске теме и дилеме

ЧИНОВНИЦИ И БРЗИ ПРСТИ

Службеници у административном апарату су, да ли случајно, исплели Гордијев чвор и до апсурда довели поделу станова. Државна станоградња подразумева правду која тренутно изостаје. Да ли ће је бити, за сада се не зна.

Дуго би још трајала велика неправда да истина није стигла до ушију председника Србије Александра Вучића. Неко од чиновника, очигледно информатички писмен, досетио се како да елегантно избегне свој посао, а да за нерад редовно прима државну плату, па је смислио куповину станова под повољнијим условима путем интернета. Замислите тог генијалца (генијалку) који је, такорећи преко ноћи, срушио систем деценијама грађен о праведној и објективној додели крова над главом. Наиме, уместо да се вреднују све чињенице које би могле да утичу на добијање стана, па да посебна комисија формира праведну листу, снаблажење на интернету и брзи прсти интернетских јуноша постали су пресудни код добијања крова над главом из фонда државне станоградње.

Почетком октобра три дана трајало је пријављивање за куповину станова у Београду по повлашћеној цени за припаднике снага безбедности. Систем је био такав да уношењем неколико основних података и једним „кликом“ неко ко се тек испилио као кандидат за стицање стана заузме место на челу листе, а да пензионер који има рецимо осамдесет и више лета буде на зачељу списка за стан. Брзи прсти су постали пресудни у односу на све друге људске квалитете, посебно у односу на дужину чекања на стан. Ето каква је правна заврзлама, без икакве основе, стекла право грађанства.

Сада када је клупко тешког пропуста почело да се одмотава, сијасет је питања која се неминовно намећу тражећи ваљане одговоре. Чини се да је круна свих питања како је такав предлог могао да прође све нове чиновничког расуђивања и добије зелено светло за примену. Шта је у том случају, на пример, радило Министарство правде? Да ли се ико од правних стручњака што примају државну плату огласио, упозоравајући да се ново правило можда коси са законима и Уставом или да је реч о неправди, то јест дискриминацији? Да ли се о предлогу изјаснила и Влада Републике Србије? Многа би питања у овом часу могла да се поставе.

Конечно, с обзиром на чињеницу да Влада Републике Србије, то јест њена специјализована институција, води кампању за продају станова по повлашћеним ценама, очекује се да неко меродаван каже како је и због чега Влада донела одлуку (или препустила то неком бахатом чиновнику) да брзи прсти буду пресудни приликом доделе станова.

Верујемо да ће надлежни „истерати ствар на чистац“ и да ће бити установљена одговорност свих чиновника у

ланцу који су чињењем или нечињењем допринели да се на овај начин решава судбина људи.

Потписнику ових редова почетком септембра обратио се за помоћ заставник прве класе у пензији (име и презиме познати редакцији „Војног ветерана“) који са породицом живи у крајње неусловном смештају. Времешан је, а без стана. Не зна да барата рачунаром, а и не поседује га. Волео би, како каже, пре него што оде на онај свет да породици обезбеди топли кутак. Зато је и дошао у своје удружење молећи да му се информатички помогне.

Када је дошао дан „Д“ ушли смо на сајт за пријаву. Графичко решење на монитору као да је намерно урађено тако да не буде прегледно за пријаву. Место за „клик“ било је скроз у доњем делу приказа, али у другом делу екрана. Сви покушаји да се приступи правом месту, нису уродили плодом. Време је цурило, а у науку да помогнемо човеку нисмо успели. У међувремену зовемо још једног интересента за стан. Он се жали да, због загушења у мрежи или на самом сајту, не може да приступи правом месту за пријаву. Звао је телефоном надлежну институцију. Они му рекоше да треба бити упоран. Јависмо се и ми телефоном. Упућују нас на „екран испод екрана“ и коначно успевамо! Било је то отприлике сат и по од одбројавања прве секунде када је било могуће пријавити се за стан.

После петнаестак дана од пријаве, на сајту (www.ssb-srbija.rs) су објављени спискови пријављених за станове. Чини се да их је саставио информатички недовољно поткована особа. Јер, како другачије назвати праксу у којој сваки интересент мора „пешачки“ да чита један по један ред на подугачком списку (4.199 имена на првом списку) да би установи под којим редним бројем се налази његов захтев, или га због недовољно брзих прстију уопште нема на списку. А могло је да се креира рубрика у коју би интересент укуцао на рачунару свој идентификациони број, да би аутоматски видео под којим редним бројем се налази његов захтев. Када се све сабере, на четири списка (за Београд јер су за друге градове формиран посебни спискови) налази се близу 5.500 подносиоца захтева. Где су остали, на сајту нема никаквог објашњења. Није написано ни шта даље следи и када? Дакле, крајње збуњујуће: на сцени је тотално ишчашена стварност без било каквих назнака за будућност. На сајту је објављен и податак да се у Београду гради 1.000 станова. То је само зрно у мору потреба. Да ли ће се и даље градити станови тога типа, за сада нема званичних

потврда. Тек, председник је, оглашавајући се поводом избора нове владе, рекао да треба градити много више станова под истим условима.

Стан је, по многима, највећи животни проблем, којег када неко реши све друге ствари постају мање важне. Кров над главом је сигурност, потврда животних остварења, склониште и уточиште. На скали животних потреба стан свакако заузима највише место. Није то Алајбегова слама коју чиновници могу тек тако да деле и развлаче, смишљајући начине како да се, можда, они или њихови ближњи, ако раде у сектору безбедности, дочепају крова над главом.

Нова влада ће већ на старту бити на тешком испиту јер ће јој припасти терет да установи кривицу више чиновника који су допринели неправди, која је изазвала бурне реакције међу припадницима снага безбедности. Уколико то не уради, прихватиће кривицу претходне владе, што би додатно замаглолило ионако замршену стварност.

Очекује се да надлежне државне институције прогласе донете листе нерегуларним, да потом установе прецизне критеријуме за вредновање чињеница о сваком кандидату за стан, како би се формирала праведна листа. У околностима које су на сцени, посебно се доводи у питање одредница према којој активни припадници снага безбедности (ВС, МУП и БИА) имају апсолутну предност у односу на њихове пензионисане колеге. Па ваљда су пензионери пре њих градили систем безбедности државе и заслужили да пре одласка на онај свет реше стамбено питање. Праведно је да држава брине о својим службеницима који раде у веома важној и осетљивој области и то сигурно нико не доводи у питање. Спорно је да брзи прсти буду пресудни у кандидовању за кров над главом.

Они који испливају на чело листе, према садашњем решењу, имају на располагању целокупну лепезу станова. Ако имају право на пример на трошкови, по праву приоритета, добиће га. Кандидати који су мало изнад црте, то јест на зачељу одређене листе за станове, моћи ће само да узму оно што остане на крају поделе, а у случају Београда то је само једнособан стан.

Службеници у административном апарату су, да ли случајно, исплели Гордијев чвор и до апсурда довели поделу станова. Државна станоградња подразумева правду која тренутно изостаје. Да ли ће је бити, за сада се не зна.

Истина и правда су у рукама државе.

Звонимир ПЕШИЋ

Обраћање председника УВПС министру одбране

ВАКЦИНАЦИЈА ЈЕ ЖИВОТНО ПИТАЊЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је 7. октобра поруку министру одбране Александру Вулину следеће садржине:

„И ове године, као и ранијих, војно здравство није благовремено реаговало када је реч о вакцинацији војних осигураника против грипа. Наиме, цивилно здравство је 1. октобра отпочело да вакцинише становништво. Ове године, због претње вируса ковид - 19, настоји се да се што пре обави вакцинација, како се грип не би удружио са вирусом.

Удружење војних пензионера Србије је неколико пута покушало да дође до информације када ће отпочети вакцинација у војноздравственим установама, али нисмо могли да остваримо телефонски контакт са надлежним у Управи за војно здравство. До удружења није доспела ни информација када ће бити вакцинисани војни осигуранци који су у примарној здравственој заштити ослоњени на цивилне здравствене установе.

Молимо Вас, господине министре, да интервенишете како би се што пре кренуло са вакцинацијом војних осигураника против грипа.

Почиње вакцинација против грипа

ПРЕДНОСТ СТАРИЈИМА ОД 65 ГОДИНА

Према информацијама којима располажемо ових дана у војноздравственим установама отпочеће вакцинација против грипа. Тачан датум биће објављен на сајту УВПС. Предност за вакцинацију на грип имаће особе старије од 65 година.

Војни осигуранци у месту где нема војноздравствене установе (амбуланта или ВМЦ) могу да користе комплетну примарну цивилну заштиту, а самим тим и вакцинацију против грипа, у цивилним здравственим установама.

Честитка УВПС председника СУБНОР-а

ПАТРИОТСКО ГЛАСИЛО

Председник СУБНОР-а Србије Видосав Ковачевић упутио је честитку Удружењу војних пензионера Србије коју доносимо у целости.

Поводом 200. броја гласила „Војни ветеран“ упућује-мо срдчане честитке Удружењу и Редакцији.

Већ седамнаест година, из месеца у месец, странице „Војног ветерана“ препуне су објективних информација о свему значајном што се догађа у свету и у нашој земљи. Они који дуго читају овај лист уочавају да је реч о патриотској новини, у којој свако од чланова породице може да пронађе нешто за себе и прочита занимљив прилог. Понајвише садржаја односи се на војне пензионере.

„Војни ветеран“ верно објављује прилоге о светлим традицијама нашег народа, пише о слободарству и највећим биткама вођеним током историје на овом простору, обраћа се популацији трећег доба, међу којима су и учесници Народноослободилачког рата.

Редакцији желимо још много издања, на радост читалаца и најшире јавности.

Пошта ослободиоцима

Обележене годишњице ослобођења Ниша

НЕУГАСЛО СЛОБОДАРСТВО

Полагањем венаца на Споменик ослободиоцима на тргу Краља Милана обележена је 102. годишњица ослобођења Ниша у Првом светском рату. Венце су положили делегације Војске Србије са командантом Копнене војске генерал-потпуковником Милосавом Симовићем на челу, града Ниша, Нишавског управног округа, градских општина, бораčkih и других организација. Венац је положила и Градска организација УВПС, заједно са секцијом Клуба генерала у Нишу.

Због епидемије вируса корона ове године свечаност је одржана скромније и са маскама на лицу.

Прва српска армија је ослободила Ниш 12. октобра 1918. године, када су у град умарширале јединице српске јединице са војводом Петром Божовићем на челу. Операција за ослобађање отпочела је 9. октобра 1918. године.

Полагањем венаца на Споменик

ослободиоцима на тргу Краља Милана, а затим и на меморијалном комплексу „Бубањ“ обележена је 76 година од ослобођења Ниша у Другом светском рату (14. октобар 1944. године). Венце су положили представници Нишавског управног округа, Града Ниша, Војске Србије, Министарства унутрашњих послова, бораčkih и других организација, међу којима и Градског одбора УВПС Ниша и секције Клуба генерала и адмирала Србије.

Положили смо венце одајући тако пошту људима, борцима, суграђанима, нашим прецима, који су дали своје животе за ослобођење града Ниша и наше Србије. Порука коју са овог места шаљемо је да поштујемо тековине нашег слободарског народа, да градимо јаку државу, јаку Србију, да гајимо слободарски дух, да имамо мир и да тежимо да живимо у толеранцији и слободи, на начин који је достојан сваког човека, изјавио је Бобан Џунић, председник Скупштине града Ниша.

Операција за ослобођење Ниша започета је 8. октобра 1944. године и трајала је седам дана. Непријатељ је потеран на повлачење, јер је претрпео велике губитке. Ослобођена су тада сва места источно од Јужне Мораве. **Мр Милутин Пантелић**

Обележен Дан ослобођења Београда

У СЛАВУ ХЕРОЈА

Поводом 76-годишњице ослобођења Београда у Другом светском рату, уз државне почасте, положени су венци и цвеће на Споменик ослободиоцима Београда и Споменик руском војнику.

У име Владе Србије венце је положио министар за рад, запошљавање, бораčka и социјална питања Зоран Ђорђевић. Венце су положили и представници Министарства одбране, Војске Србије, града Београда, СУБНОР-а Србије, амбасада Руске Федерације, Белорусије, Азербејџана и Казахстана, бројна удружења и грађани.

У име Клуба генерала и адмирала Србије венце су положили генерали у пензији Лука Кастратовић и Вукајло Чађеновић.

Почаст палим партизанима

Из Општинске организације УВП
Крушевац

ОКТОБАРСКЕ СВЕЧАНОСТИ

Бројним програмима Крушевљани су обележили 76 година од Дана ослобођења града у Другом светском рату и Дана ослобођења у Првом светском рату. Манифестација је традиционално отпочела полагањем цвећа на споменике погинулим херојима који су своје животе дали за слободу.

Градоначелник Јасмина Палуровић и председник Скупштине града Предраг Вукићевић положили су венце на хумке на Слободишту, Споменику палим припадницима војске, полиције и резервног састава од 1991. до 1999. године, Споменик српским ратницима и Споменик руским војницима на Расини.

Њима су се придружиле делегације Расинског управног округа, СУБНОР-а, Удружења војних пензионера Крушевац, Организације РВС, РВИ и бројних других организација и удружења која негују ослободилачке традиције. Делегацију удружења војних пензионера предводио је председник ГрОД Душан Самарџић.

Поводом Дана ослобођења Крушевца у Првом и Другом светском рату, у Крушевачком позоришту је одржана Свечана академија.

Званице је поздравила градоначелник Јасмина Палуровић: „14. и 15. октобар су дани ослобођења Крушевца, односно дани слободе. Највећи идеал живота појединца, државе и нације је управо слобода. Кроз историју стално смо се борили и подносили велике жртве. На Дан ослобођења желимо да упутимо поруку мира – да се никад и никоме рат не деси, већ да живимо слободно у миру и благодану. Хвала свима онима који су за нашу данашњу слободу дали своје животе, а ми ћемо се потрудити да тај мир сачувамо за будуће генерације које долазе.“

„Од октобра до октобра“ назив је филма у продукцији РТК, у оквиру кога су приказане најзначајније инвестиције и пројекти Града Крушевца који су обележили годину између две академије.

У уметничком делу програма учествовали су глумци Крушевачког позоришта.

Мр А. Симоновск

Председник Љубомир Драгањац у разговору са представницима УВПС Пожаревца

Председник УВПС у Пожаревцу

КОРИСТАН ДИЈАЛОГ

Урадној посети Градској организацији војних пензионера Пожаревца 6. октобра био је председник УВПС Љубомир Драгањац.

Радном састанку присуствовали су председника Градске организације УВПС мр Драгутин Страхинић, потпредседник Алекса Момироски, секретар Драган Џекић и благајник Милорад Ивановић. Председник Љубомир Драгањац је том приликом указао на стање у УВПС, на функционисање ВМА и осталих здравствених установа у систему одбране. Размењена су мишљења у вези са реформисањем удружења, а било је речи и о томе како се вирус корона одразио на војнопензионерску популацију.

Након излагања председника УВПС, председник градске организације града Пожаревца поднео је извештај о раду у време пандемије корона вируса. Између осталог истакао је, да међу војним пензионерима

нема заражених вирусом и да је војним осигураницима у време ванредног стања пружена потребна помоћ. Медицинско особље гарнизонске амбуланте је особама старијим од 65 година живота на кућне адресе достављало потребна медицинска средства и лекове. Контакт са војним пензионерима остваривани су путем друштвених мрежа, телефоном и непосредно. Информацију о стању у пожаревачкој организацији допунио је Алекса Момироски.

У целини, према речима Драгутина Страхинића, стање је добро и наставља се са спровођењем потребних мера у циљу пружања помоћи војним пензионерима.

Задовољан укупним стањем председник УВПС Љубомир Драгањац похвалио је рад Градске организације војних пензионера града Пожаревца.

Д. Страхинић

Честитка Редакцији „Војног ветерана“ из Канаде

ЧАСОПИС КОЈИ
БРИНЕ О ЉУДИМА

Поред многих дневних, недељних и месечних новина из Србије, редовно пратим и Ваш часопис већ више од пет година у електронском издању. Иако су Ваше теме релативно удаљене од моје сфере интересовања, науке и истраживања, пре свега, ипак сам у вашим новинама пронашао нешто што ме је вратило у нека ранија времена, када је новинарство садржавало висок степен објективности, професионалну информисаност и када су се објављивале

теме за које сасвим поуздано може да се каже да су константно актуелне и у жижи интересовања ширег круга читалаца. Запазио сам бројне чланке који просто врве од корисних, поузданих и добронамерних информација како помоћи људима који су најпоштеније и најчасније окончали свој радни век, никада не посустајући у тим својим племенитим намерама. Ова брига за човека XXI века помало делује рустично и превазиђено у свету отуђења и нових технологија, али баш зато је требало то сачувати и неговати, јер неке људске особине остају вечне ма колико се генерација сменило или индустријских револуција одиграло.

Тешко ми је да издвојим чланке за које бих рекао да су приоритетни, па ипак егзистенцијална питања (пензије и сл.), здравље, обележавање јубилеја и подсећања на претходне догађаје, историјске теме, ко-

рисни савети итд. ипак носе у себи велику количину животних вредности. То су теме које „Војни ветеран“ не сме да заборави, па Вам зато и честитам на високој стручности и доследности.

Због свега наведеног желим Вам од свег срца да не одустајете од садашњег нивоа рада нити да поклекнете пред потешкоћама које су неминовне у новинарству и информисаности. Сачувајте своје бројне сараднике на радост читалаца, одржите озбиљност и креативност у поштењу и корисној намери, дочекајте 20, 30, па и 50. рођендан свога часописа.

С пуно поштовања и уз велику захвалност,

Др Владо Милићевић
3219 Signal Hill Dr SW,
Calgary, Canada.

Општинска организација УВПС Нови Београд данас и сутра

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДА НОВИМ УСЛОВИМА

Мада је била на силазној путањи развоја и оптерећена бременом различитих проблема, новобеоградска организација, захваљујући преданом раду активиста и ослањањем на аналитички приступ у расуђивању и закључивању, за око три године успела је да се ишчупа из канџи пасивизма и крене путем опоравка и другачијег организовања, што већ даје позитивне резултате

Општинска организација УВПС (ОпОр) Нови Београд, једна је од многобројнијих у саставу УВПС. Осведочен је њен досадашњи допринос функционисању удружења. Пут развоја и функционисање ОпОр, дуг скоро три деценије, нераздвојно је везан за све оно кроз шта је пролазило удружење. Потреба да УВПС постоји и његово опстајање и прилагођавање организовања има упориште у пружању помоћи члановима и оним војним пензионерима који нису чланови УВПС. На тим ставовима сагледава се и анализира рад УВПС и перспективе за опстајање.

Веома је важно осврнути се на активности од средине 2017. године до данас, то јест за период од избора новог руководства ОпОр до сада. Ново руководство ОпОр наследило је изражено негативно стање у ОпОр које је претило њеном нестајању, израженом у нејединству руководства, неспособности појединаца у руководству, а нарочито у ОпОд, израженом неповерењу, супротним виђењима рада и функционисања општинских и месних организација (МОр) и друго. У таквој ситуацији, после врло успеле седнице скупштине и трасирања свих значајних активности, ново руководство је приступило решавању крупнијих проблема.

Већ у првој половини јула 2017. године питање организованости било је једно од најважнијих којим се бавио Општински одбор (ОпОд) и ОпОр у целини, јер без реално процене, и у складу са ситуацијом, постављене организације, не могу се очекивати добри резултати. И не само то: опште стање у ОпОр било је такво да ОпОд скоро и није радио, јер није имао утицај на рад МОр, од којих су неке престале са радом, јер није било ни одбора ни председника, а у неким се супротно деловало у односу на Статут УВПС (уз подршку појединаца из ОпОд) и др.

ОпОд је помно анализирао стање организације и донео одлуке око нове организације, председника и МОд у МОр, где је то било могуће, чиме су створени услови да се врати поверење чланства у ОпОр.

Идентификовање негативних фактора

До краја 2017. и у 2018. и 2019. години ОпОд је систематски и стрпљиво радио на успостављању такве организације која је једино и била могућа. Утицај председника и потпредседника ОпОд на решавање ста-

ПИШЕ:
Бождар Бабић,
генерал-пуковник у пензији

ња у руководством МОр (МОд) дао је позитивне резултате. Временом ОпОд се све више ангажовао у раду МОд и МОр, што се касније манифестовало на врло успешним скупштинама МОр и поверењу чланства у руководство МОр и ОпОр у целини.

ОпОд је, у новембру 2017. године, донео одлуку да од 15 МОр, са радом наставе њих 11, при чему је одлучено да се неким МОд дају у надлежност и неке бивше МОр које нису имале председника и МОд, да би остала било каква веза са њима и како би постојала нада да ће неко из тих МОр хтеи да ради. У томе се није успело, јер нико из бивших МОр није хтео да ради. Природни одлив и последице неодговорног рада у ОпОр одразили су се на знатно опадање бројног стања чланства. У 2013. години било је 10.500, а 2017. године - 5.500 чланова. Тешко је било обезбедити кворум на скупштинама МОр (рачунало се да је у ОпОр за било какву активност заинтересовано 10 – 15% чланства, али у пракси је то било много мање. Највећи проблем представљао је врло слаб и разарајући рад ОпОд услед негативног деловања појединаца, погрешног избора председника и чланова, па се није могла донети нијед-

на одлука на фону оздрављења тог органа. Поодмакла животна доб била је (и сада је) ограничавајући фактор њиховог избора у органе ОпОр, и најзад, недостатак просторија за рад који ни данас, нажалост, није решен и поред неколико покушаја.

Врло је значајно што је највећи број председника МОр био на висини задатка. Биле су активне захваљујући њиховој иницијативности и неуморном раду. Допринос људи који су руководили тим МОр и активно радили у ОпОд заслужују највеће поштовање. То су: Боровић Гајић, Ђорђе Петровић, Бранко Бакић, Слободан Вујић, Јован Маричић, Радован Јовићевић, а било је чланова МОд који су пружали помоћ председницима МОр, попут Бранислава Ђурђевића, Милана Калчића и других. Посебно се у том периоду ангажовао Бранко Петковић, руководећи ОпОр кратко време, када је владала озбиљна криза у ОпОр, а истицао се и са радом у ОпОр и МОр „Младост“, дајући велики допринос њеном функционисању.

Пред општинско руководство поставио се врло озбиљан задатак да се заустави даље пропадање ОпОр, због разних утицаја о којима је било речи, да се вратити поверење чланства, анализира утицај негативних чинилаца на организацију руковођење и најзад, да се предложе могућа решења да организација ради онако како се то очекује.

Стварање нове организационе структуре

Председник и потпредседник ОпОр (ОпОд) су са председницима МОр и другим члановима ОпОд, предлагали решења нове организације у складу са стањем у којем је била ОпОр (најзначајнија промена десила се у новембру 2017. године), што је био крупан корак ка оздрављењу ОпОр. Уложено је много труда на рашчишћавању стања у неколико МОд који су деловали супротно интересима МОр, ОпОр и УВПС у целини. Неколико одбора је распуштено, а неколико формирано. На врло добро спроведеним скупштинама МОр изабрани су председници, манифестовано је јединство чланства и дата пуна подршка новом руководству. Тај процес сталног дограђивања организације ОпОр настављен је интензивно и у 2018, 2019. и почетком 2020. године, избором нових председника МОр: Милана Калчића (МОр „Бежанијска коса“); Бранислава Ђурђеви-

Са једног од скупова војних пензионера најмногољудније организације у Србији

ћа (МОр „Бежанијски блокови-1“); Гордана Марића (МОр „Газела“); Бранка Петковића (МОр „Младост“); Пунише Војводића (МОр „Дунавски кеј“) и Давора Штркаља (МОр „Стари аеродром“). Општинска организација је тако добила сигурна руководства МОр, што је резултирало добрим радом.

Са одлукама ОпОд којима је побољшана организованост у ОпОр, паралелно је анализиран утицај и других негативних чинилаца који су усложавали рад организације и тражена решења. Проблем ангажовања људи који би требало да раде у МОд, и поред неких побољшања, био је и остао сталан задатак органа, јер људи неће да се ангажују вероватно зато што за то немају новчану накнаду или не жели да губе време радећи у органима.

Да би се чланови приволели да раде у МОд, обављен је разговор са многима из МОр у чему су, у неколико МОд, стечена позитивна искуства. Активирање чланства и заинтересованост за различите активности првенствено зависи од упорности председника МОр и ОпОд.

Активности на нивоу ОпОр су коначно почеле да се одвијају у складу са потребама (на пример посете значајним историјским местима и специфичним објектима) захваљујући доброј организацији и упорношћу председника ОпОд и МОр. Паралелно с тим предузимане су мере за учлањење нових војних пензионера, па је и одбор на предлог председника донео одлуку да стимулише активности за учлањење. Постигнути су почетни успеси, али временом та активност није дала очекиване резултате.

Кретање чланства

У 2020. години општинска организација УВПС Нови Београд је ушла са бројним стањем 4.652 чланова организованих у 11 месних организација. Крајем 2019. године ОпОд је оценио да је прилично стабилно стање у девет месних организација (имају председнике и активности), али у две МОр рад је сведен на рад појединца, тј. само председника МОр.

Ради прегледности у табели бр. 1 приказано је кретање чланства ОпОр од 2018.

године до сада, а важно је за рад органа ОпОр (ОпОд и МОд) посебно за процену могућег кретања чланства у наредним годинама, што ће вероватно усложавати и промене у организацији.

Период сталног смањења бројног стања незауставив је из више разлога, а нарочито због тога што део чланова сматра да УВПС мора много више да се ангажује у остваривању права војних пензионера (УВПС је свих ових година упорно радило да се та права и остваре), при чему се губи из вида да удружење није државни орган да решава све проблеме војних пензионера, већ оно захтева од надлежних државних институција да се укинута права

синдикалних удружења. Па ипак чињеница је да већина војних пензионера и чланова ОпОр у протеклим годинама, остваривала кључна права, баш захваљујући упорности људи у руководству УВПС и ОпОр.

Старосна структура се стално погоршава – од немогућности физичког ангажовања, до појаве болести и коначно физичког нестанка. С друге стране, прилив млађих пензионера је занемарљив, јер њих не занима УВПС већ их привлаче послови од којих имају неке користи.

На смањење бројног стања утичу и други проблеми: добар део чланова не жели да ради у органима УВПС и ОпОр без накнаде, а једном броју чланова сметају појединци у руководству УВПС, па због тога неће да буду чланови. Некима је, наводно, висока чланарина, мада сматрамо да то није прави разлог већ је, вероватно, нешто друго у питању. Распрострањено је и незадовољство здравственом заштитом, зашта се без икаквог разлога окривљује УВПС, иако су баш залагањем удружења повољније решени многи проблеми у тој области.

Тренд сталног смањења чланова није било могуће зауставити ни од промена у руководству ОпОр у 2017. години, иако је он доста успорен у односу на претходни период. У свему је најбитнија чињеница да је чланство дало пуну подршку ОпОд да, заједно са руководством УВПС, истраје код државних органа да се решавају проблеми војних пензионера.

Вирус као реметилачки фактор

Нови проблем настао је почетком марта 2020. године са појавом вируса корона који је довео у опасност здравље и животне становништва, а у томе и веома осетљиву пензионерску популацију.

У прегледу број 2 приказани су подаци колико је чланова УВПС из ОпОр Нови Београд, по разним основама, напустило удружење у току ове године.

Упоредним прегледом само за прва два

Преглед број 1

СТАЊЕ ЧЛАНОВА ОпОд УВПС НОВИ БЕОГРАД од 1. 1.2018. до 1. 9. 2020. године

- 1.- Бројно стање чланова 1. 1. 2018. год. 5.694
- 2.- Бројно стање чланова 1. 9. 2020. год. 4.376
Разлика - **1.318**
- 3.- Напустили чланство у УВПС:
- 2018. год. - 21
- 2019. год. - 16
- 2020. (до 1. 9. 2020) год. - 24
УКУПНО - 61
- 4.- Учлањено у УВПС:
- 2018. год. - 31
- 2019. год. - 109
- до 1. 9. 2020. год - 22
УКУПНО 162
- 5.- Одливи чланства:
- смрћу - 1.257
- ишчлањењем - 61
СВЕГА - 1.318

врате. Неки су чланови очекивали баш то, па кад су закључили да УВПС тако нешто не може да уради, напустили су удружење и своја права траже посредством неких

Преглед број 2:

КРЕТАЊА ЧЛАНСТВА ОПШТИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УВПС НОВИ БЕОГРАД
За период 1. 1. до 1. 9. 2020. године

Ред. број	РАЗЛОГ	1	2	3	4	5	6	7	8	СВЕГА	ПРИМЕДБА
1.	Престало чланство у УВПС	5	4				9	5	1	24	
2.	По основу природног Одлива(смрт)	34	12	38	38	34	37	41	32	266	
3.	С В Е Г А:	39	16	38	38	34	46	46	33	290	

НАПОМЕНА: За овај период је у УВПС Нови Београд примљена су 22 члана.

За период од 09/2018. год. до 1. 9.2020. године, по разним основама, ОпОр УВПС Нови Београд напустило је: 747 чланова: - по личној жељи – 37; - природним одливом 710; просек за 2019. год. – 26; просек за 8 месеци 2020. год. - 33

месеца 2020. године седам наредних месеца, када је харао вирус корона, можемо закључити да је било повећаног броја војних пензионера који су напустили удружење (углавном због смрти) у том периоду.

Ради се и живи у другачијим условима, те је сада најбитније да сви сачувају здравље. Углавном је прекинута физичка комуникација између људи и руководства (сем спорадично и појединачно), а престала је реализација годишњих планских активности ОпОр и МОД, осим у пружању неопходне помоћи појединцима члановима УВПС.

Рад ОпОд и МОД на организацији и помоћи у решавању оних питања које је неопходно реализовати, углавном је сведено на комуникацију телефоном.

Општински одбор је за седам месеци одржао четири телефонске седнице за које сматрамо да су биле добро припремљене и да су за дневни ред одабрана питања од значаја за целу организацију. Решавања су питања из годишњих обавеза органа и актуелна питања рада ОпОр. Исти начин рада примењиван је (а и сада се упражњава) у МОР уз могуће појединачне контакте што није довело до последица по здравље људи. Није било прекида рада у органима ОпОр, већ само примењивање новог начина рада у складу са насталом ситуацијом. Све ово указује да у органима ОпОр мора примењивати посебан начин рада и телефонска комуникација уз писане материјале. Права формула је да се ничим не сме угрозити здравље, али ОпОр мора да функционише!

На четвртој седници ОпОд одржаној од 10. 9. до 15. 9. 2020. године разматрана је садашња организованост ОпОр јер је очигледно да је активност појединих месних организација скоро потпуно замрла. У две МОР („Ушће“ и „Фонтана“) активни су само председници.

Нови резони у шеми организације

Председник ОпОр (ОпОд) предложио је да се изврши делимична промена у организовању ОпОр тако што ће се досадашње МОР „Фонтана“ прикључити месној организацији „Париска комуна“, а МОД „Ушће“ месној организацији „Дунавски кеј“. Општински одбор је одлучио да прихвати овај предлог, тако да (од 1. 10. 2020. год.)

ОпОр УВПС Нови Београд има девет МОР прилично jednakог бројног стања са поузданим руководством, што би требало да се одрази на бољи рад. Новим организовањем у ОпОр стварају се повољнији услови за рад органа, а какви ће резултати бити, зависи од ангажовања људи у органима МОР и ОпОр у целини. Незаменљива је и непроцењива улога председника МОД. Од њих потичу иницијативе, начин рада МОД, ангажовање других чланова у МОР и што је најважније људи имају у њих поверење.

Општинска организација УВПС која је стално поправљана доношењем решења у складу са насталим околностима сада има девет месних организација које функционису. Тиме је постигнута реално могућа организованост, са dobrим руководством, што су својим деловањем стекли углед међу војним пензионерима.

Проблеми у УВПС су тешки, па је од изузетног значаја било постављање организације на здраве ноге и активирање најодговорнијих људи у органима МОР и ОпОр у целини. Ако МОД има председника који ангажује људе на конкретнијим задацима, анализира стање и могућности, консултује се са руководством у ОпОр, нема сумње да таква организација има перспективу. Организованост у ОпОр није сама себи циљ. Она је усмерена на проналажење најбољих решења за помоћ чланству, што је и смисао постојања удружења.

Део председника МОР 20 и више година воде МОР, изостаје „попуна“ пензиониса-

ним припадницима Војске Србије, осим симболичног броја, а недостатак елементарних услова за рад МОР такође је фактор који негативно утиче на активности месних организација. Свему се придружио и вирус корона.

У таквој ситуацији ангажовање руководства ОпОр биће врло значајно због усмеравања рада пре свега МОР. Добро је опредељење да се што већи број људи ангажује у месним одборима у пружању помоћи изузетно старим и непокретним људима и самцима. Сачињени су спискови чланова по месним организацијама, што ће руководства МОР искористити за конкретне активности.

За ново доба нови људи

Искристалисали су се ставови да се током 2021. и 2022. године у месним организацијама изабери људи који ће подстаћи даљи рад, при чему би на функцијама требало да се задрже један, евентуално два мандата. Таква пракса би требало да се уведе и на ниво ОпОр и на ниво УВПС.

Тешко је предвидети ток ситуације у вези са вирусом корона, али је јасно да активности треба да се одвијају, али на другачији начин. Не може се прихватити оправдање за нерад чињеница да је у току пандемија. Рад се мора наставити, али на другачији начин. Излаз је у телефонским контактима и договорима. Седнице ће се очигледно и даље одржавати путем телефона. Императив је пронаћи начин како се помогне члановима, нарочито оним којима је то најпотребније.

У складу са могућностима стимулисаће се рад појединих активиста јер су то људи који имају велику одговорност за рад и стабилност месног одбора.

Када је опадање бројног стања ОпОр у питању, ни убудуће се не може битно елиминисати, јер је тај процес незауставив. Најмање је оних који траже да се ислане из удружења. Добро је што све чешће породице (супруге) преминулих пензионера желе да се укључе у рад удружења. Њима би требало омогућити да се лакше учла-не.

Општинска организација УВПС Нови Београд је и поред проблема који је заплускују веома стабилна организација. Садашња организованост одговара тренутном стању, а од даљег рада зависиће хоће ли бити стабилна и у дужем периоду. ОпОд ће стално пратити, анализирати и доносити одлуке у складу са ситуацијом.

Новобеоградски војни пензионери у посету Спомен-комплексу Сремски фронт

УВП Републике Српске
је одржало редовну изборну Скупштину

ИЗАБРАНО НОВО РУКОВОДСТВО

Седница Скупштине протекла је у радној атмосфери

У Банском двору у Бањалуци 23. септембра одржана је седница изборне Скупштине Удружења војних пензионера Републике Српске. Скуп је одржан у радној атмосфери и уз све прописане мере везане за вирус корона. Скупштину је отворио председник Удружења Раде Вуковић, који је позвао делегате да одају пошту преминулим војним пензионерима и пензионеркама уживаоцима породичних војних пензија у протеклом четворогодишњем периоду.

Потом је председник предложио радно председништво, кандидациону и верификациону комисију, записничара и дневни ред за изборну Скупштину.

На почетку је извршена је верификација мандата новоизабраних делегата, а потом је председник Удружења поднео извештај о четворогодишњем раду.

Раде Вуковић је изнео постигнуте резултате, потешкоће и проблеме који су пратили протекли четворогодишњи период.

Управни одбор УВП РС се посебно ангажовао у решавању организационих проблема удружења.

– Да би се обезбедио опстанак и перспектива удружења у дужем временском периоду, морали смо учинити корените измене Трансформацијом пређашње УВП регије Бањалука у УВП Републике Српске образовали смо једно економичније, рационалније и ефикасније удружење. Требало је

остварити пуно јединство чланова и придобити их да се ангажују за овакву реорганизацију удружења. Лоцирањем суштинских проблема и људи који су допринели нарушавању угледа, кочили рад и нису имали слуха за неопходне реформе морали смо превазићи ситуацију у циљу опстанка и квалитетнијег рада удружења. Без заједничког рада посебно УО, делегата наравно и председника УВП РС као покретача свега овога, не би се успело, истакао је председник Раде Вуковић.

Удружење се бавило и решавањем статусних питања, социјалног, здравственог и материјалног положаја корисника војних пензија и није у могућности да битно утиче на побољшање социјалног, делимично и здравственог статуса. Кључним питањима друштвеног статуса војних пензионера бавило се Удружење војних пензионера Србије, чији је УПВ Републике Српске придружени члан. Оцењено је да УВПС, захваљујући ангажованом руководству са председником Љубомиром Драгањцем на челу, то чини веома успешно.

Један од новоискрслих проблема који је истакао председник у свом извештају, јесте тај да је одређеном броју чланова умањена пензија у Србији. Реч је о примању сразмерног дела пензије у Републици Српској, по основу учешћа у рату.

Удружење је на време информисало своје чланове да одустану од тог дела пен-

Додела социјалне и
хуманитарне помоћи у
септембру 2020. године

ПОТПОРА ЗА 12 ПОРОДИЦА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор ГО је на седници одржаној 1. октобра 2020. године, размотрио захтеве достављене од 1. септембра до 30. септембра 2020. године, и на основу прописаних критеријума и испуњењених услова, донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника:

ОпОр Земун СЛ: 36.000,00 – по члану 15.841,28 динара;

ОпОр Краљево КЗ: 28.000,00 – по члану 8.293,59 динара;

ОпОр Смедеревска Паланка ШЧ: 32.000,00 – по члану 15.097,31 динара;

ОпОр Нови Београд ММ: 28.000,00 – по члану 15.536,20 динара;

ОпОр Нови Београд ЧВ: 28.000,00 – по члану 16.209,00 динара;

ОпОр Ниш ВС: 28.000,00 – по члану 13.125,97 динара;

ОпОр Ниш МС: 36.000,00 – по члану 10.620,75 динара;

ОпОр Врање ПБ: 36.000,00 – по члану 9.849,55 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану:

ОпОр Чукарица ПВ: 20.000,00 –

ОпОр Земун РН: 20.000,00 –

ОпОр Зајечар МЗ: 20.000,00 –

ОпОр Чачак ЈЉ: 10.000,00 –

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 1. октобра 2020. године. Захтеви који буду достављени у октобру 2020. године биће решавани почетком новембра 2020. године.

Извршни одбор

зије, али су се појединци оглушили, па са да примају умањене пензије.

Након поднетог извештаја председника удружења и његовог усвајања, уследио је избор новог руководства. За председника УВП Републике Српске поново је изабран Раде Вуковић, а за његовог заменика – Никола Ђетковић, коме је изгласан и статус делегата у Главном одбору УВП Србије. За секретара, односно благајника, изабран је Стеван Ковачевић.

У Управни одбор, осим председника и заменика председника, изабрани су још Гојко Врзић, Милутин Мишић и Мира Иванковић. У наредном мандату председник Надзорног одбора биће Бранко Колунџић, а чланови Марко Мрђа и Бранко Ињац.

Текст и фотографије
Стеван Ковачевић

У суботу 10. октобра на полигону „Пештер“ уз учешће 2.800 припадника Министарства одбране и Војске Србије реализована је здружена тактичка вежба с бојевим гађањем какве дуго није било на овим просторима. Ангажовано је било 40 ваздухоплова и 150 борбених средстава ратне технике, углавном нових и модернизованих. Основни циљ вежбе био је приказ стања обучености команди и јединица ВС у решавању тактичких и ватрених задатака током извођења операције здружених снага, с тежиштем на ваздухопловној ватреној подршци снага Копнене војске. Увежбавање на Пештерској висоравни, коју често називамо и српским Сибиром, требало је да покаже и како се појединачна средства понашају у специфичним атмосферским и другим условима.

Зашто вежба баш у ово време и шта је то подстакло да она буде таквог нивоа и размера? Најпре треба рећи да је јесен период (пролеће ређе) када војска проверава обученост својих припадника и способност да одговори на све изазове, ризике и претње, укључујући и агресију. Док се то допре више од двадесет година чинило уз ангажовање великог броја људи и борбене технике, када су играјуће стране биле обично нивоа бригаде, после тога су се вежбе сводиле на ниво батаљона, чете и вода. Што се ЈНА тиче, уз тактичке и здружене тактичке вежбе, оружана сила бивше земље реализовала је и неколико маневара, од којих су најзначајнији били шумадијски маневри (1949. године), затим „Слобода 71“ и „Јединство 83“.

Одговор на притиске

Наша војска је и у протеклим деценијама приказивала своје борбене могућности, шаљући на тај начин јасне поруке у свет. Овога пута демонстрирала је увежбаност посада, послуга и јединица нижег нивоа у руковању савременом техником која је произведена или набављена током неколико последњих година.

У актуелно време, по многим објективним индикаторима, Србија је изложена великим притисцима који углавном долазе са Запада. Иако се определила за војну неутралност, нашу земљу непрестано заплускују захтеви партнера са Запада који превазилазе уобичајени начин општења држава. У билателарним и мултилатералним односима са западним земљама и НАТО-ом, Србији се замера што се наоружава, нарочито када савремене борбене системе набавља у источним земљама. А заправо Србија купује одбрамбене борбене системе, на тај начин снажећи своју војску и делујући одвраћајуће на оне који би хтели да је покоре. Понашајући се као неутрална држава, Србија је донедавно учествовала на вежбама и западних и источних земаља. Када су ти притисци постали неподношљиво снажни, Србија је одлучила да до даљег откаже учешће на свим вежбама на које је планирала да упuti своје припаднике.

Здружена тактичка вежба с бојевим гађањем „Садејство 2020“ одговор је

Здружена тактичка вежба с бојевим гађањем „Садејство 2020“ ПРЕДСТАВЉЕНА ОСНАЖЕНА ВОЈСКА

на све нападе који су долазили из региона и са Запада. Изведена је под претпоставком да су оружане снаге непријатеља координираним активностима извршиле оружану агресију и привремено окупирале део територије Србије с две борбене групе које очекују довођење појачања.

Здружене снаге Војске Србије предузеле су офанзивну операцију ради протеривања снага непријатеља, заштите становништва и успостављања мира и стабилности.

Вежба је почела дејством артиљеријско-ракетних јединица за противваздухопловна дејства ради уништења уочених непријатељских ваздухоплова, остваривања превласти у ваздушном простору и стварања повољних услова здруженим снагама за извођење нападне операције. На извршењу задатка дејствовале су артиљеријске батерије ПВО Пасарс и Панцир и једно ракетно одељење, а осматрање циљева и навођење оруђа реализовано је модернизованим радаром Жирафа.

После остваривања превласти у ваздушном простору, у другој секвенци вежбе најпре је извршено извиђање борбеног распореда непријатеља беспилотним летелицама ЦХ-92, Врабац и дроном АР 100-Ц.

Борбена група кренула је на извршење задатка, са челиним осигурањем јачине оклопно-извиђачке чете на оклопно-извиђачком возилу БРДМ-2МС. Осматрачка група чете извршила је извиђање коришћењем мулти-

Дејство авиона МиГ-29

сензорске извиђачке платформе МИП-3 на борбеном возилу БОВ КИВ. Ту су и два снајперска пара опремљена нарочитим маскирним комплетима.

У трећој секвенци вежбе дејствовао је авион МиГ-29 и приказана борба у којој ловачка авиација ступа у блиску ваздушну борбу. Авиони МиГ-29 врше и ловачку заштиту ударних група ловачко-бомбардерске авиације у циљу стварања услова за извршење задатка изолације бојишта.

По непријатељским циљевима дејство је извршило више група ловачко бомбардерске авиације, налетом групе модернизованих авиона Орао, на-

Пред највишим државним представницима Републике Србије, Републике Српске и најшире јавности, припадници Војске Србије на Пештерској висоравни показали су изузетну обученост, вештину у примени савремених тактичких поступака, прецизност у гађању из новопроизведених или новонабављених борбених система

Хеликоптер Ми-35 је у одбрани од непријатељских ракетних

Одавно артиљерија није таквом ватром дејствовала по циљевима

оружаних топовским, ракетним и бомбардерским убојним средствима.

Четврту секвенцу вежбе карактерише артиљеријско-ракетна подршка ватрене групе у којој су самоходна топовско-хаубичка артиљеријска батерија 155мм „НОРА-Б52“, самоходна хаубичка артиљеријска батерија 122мм Гвоздика, ојачана батерија модернизованих и дигитализованих ракетних самоходних вишецевних лансера М-17 128 мм Огањ, вишецевног лансера ракета Морава и модуларног вишецевног лансера ракета Огањ М-18 и вод минобацача 120 мм. С обзиром на разнородност калибра артиљеријско-ракетних оруђа које врше дејство по циљевима, за синхронизацију једновременог дејства коришћене су управљачке преносне артиљеријске осматрачке справе (УПАОС) и универзалне преносне артиљеријско-рачунарске станице (УПАРС), које врше прорачун елемената за гађање и шаљу их на дигиталне управљачке конзоле сваког појединачног оруђа.

У последње три године у наоружање Војске Србије уведено је више од 20 различитих врста артиљеријског наоружања и опреме, чиме је створена основа за знатно унапређење способности рода артиљерије.

У секвенци пет ангажована је борбена авијација и борбени хеликоптери. После 20 година први пут је изведено дејство авиона МиГ-29 по циљевима на земљи, ракетама С-8. Након авиона МиГ-29, дејство по непријатељским циљевима извела је група авиона Орао и Супер галеб Г-4. Авиони су до-

шли у бришућем лету на висинама до 100 метара користећи конфигурацију терена ради избегавања непријатељске ПВО.

Затим су наступили борбени хеликоптери. Најпре налетом и дејством на земаљске циљеве борбених хеликоптера Ми-35 наоружаних радио-вођеним противоклопним ракетама Атака. Онда су дејствовали хеликоптери Ми-17В5 наоружани невођеним ракетним зрима С-8, а уследио је прикривени долет и дејство хеликоптера Гама.

У шестој секвенци дејствовали су модернизовани БВП М80 АБ-1, противоклопно лансирано оруђе Поло М-83, оклопно борбено возило точкаш Лазар-3, модернизовани тенк М-84 АС-1 и тенк М-84.

Заштиту од дејстава из ваздушног простора борбене групе у току напада вршио је модернизовани ракетни систем КУБ, а за противваздухопловну одбрану борбене групе, падобранског и хеликоптерског десанта од изненадног извиђања и дејства из ваздушног простора ангажован је и систем Панцир.

Седма секвенца вежбе започела је специјалним падобранским десантом који је извела група од 30 падобранца 63. падобранске бригаде из авиона Ан-26 са висине од 3.000 метара, у једном налету, са задатком уништења заосталих снага непријатеља.

У циљу обезбеђења услова за извођење хеликоптерског десанта наступиле су снаге 72. бригаде за специјалне операције у три колоне борбених

оклопних возила Милош. Синхронизованим и истовременим дејством специјалних снага по непријатељу створени су повољни услови за извршење хеликоптерског десанта.

Уследио је налет групе хеликоптера Ми-17, Ми-8, Ми-35 и Х-145М у вертикалном маневру у којима су превезени припадници специјалних снага 72. бригаде за специјалне операције и 63. падобранске бригаде у циљу неутралисања заосталих група непријатеља. Из хеликоптера су искрцане и две даљински контролисане беспосадне платформе Мали Милош.

Тимови специјалних снага опремљени су по пројекту 1500, који обухвата 26 различитих врста најсавременијег наоружања и опреме.

Вежба је завршена извођењем демонстративног скока припадника 63. падобранске бригаде са заставама Републике Србије и Војске Србије. Демонстрацију извели су заставник прве класе Радмила Ђурић и заставник Милан Светозаревић.

Здруженом тактичком вежбом „Садејство 2020“ представљен је део способности јединица Војске Србије у извођењу операција здружених снага. Приказана је оспособљеност дела јединица Војске Србије за извођење ваздухопловних и противваздухопловних дејстава, ваздухопловне ватрене подршке, нападне операције јединица Копнене војске и десанта специјалних снага.

Посебно је значајно да је вежба спроведена на изузетно малом простору, у згуснутом времену, што је захтевало врхунску координацију, прецизност у гађањима и високу организованост. За нешто више од једног сата погођено је чак 1.200 мета.

Наша војска је показала да не заостаје за савременим армијама света.

Звонимкир ПЕШИЋ

Будућност Војске Србије

У стварању војничког кадра пропуштено је већ десет генерација, па ће држава бити принуђена да „одмрзне“ обавезно служење војног рока

Генерал-потпуковник Миломир Миладиновић, председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије

Пише:
Звонимир ПЕШИЋ

ЕРА

Прошло је безмало десет година од како је у Србији „замрзнуто“ обавезно служење војног рока. Био је то потез тадашње политичке елите, у складу са неком врстом помодарства која је завладала у земљама региона, па и у значајном делу европских држава. Са дистанце од једне деценије може се рећи да је то била исхитрена одлука која је створила далекосежне проблеме, пре свега у попуни војницима мирнодопске војске, али се последице далеко више осећају у области обезбеђења кадра за ратну војску.

Општенародна одбрана

Мада се после петооктобарских промена 2000. године сматрало да Србија више никада неће ратовати, па да следствено тој чињеници оружану силу треба свести на минималне ефективне, последњих година смо сведоци да су у нашем региону повећани безбедносни ризици и претње. Сагледавајући ситуацију, војни и државни врх се определио за јачање војске, превасходно опремањем савременијим средствима ратне технике. Некада, у време велике државе, када је на сцени била општенародна одбрана, обуци грађана за одбрану земље посвећивана је изузетна пажња. Тако су ђаци у средњим школама и студенти на факултетима имали посебан предмет који се управо, са теоријског становишта, бавио одбраном земље. Средњошколци су, као крону наставе и практичне обуке, имали гађање из пушке на неком од војних стрелишта. Ако се томе дода обавезни војни рок, па касније циклична обука у ратним јединицама и повремена предавања која су указивала на есенцијалне светске догађаје из арсенала војнополитичких сучељавања, јасно је да је држава штедро испуњавала своје уставне обавезе.

У актуелно време мирнодопска војска, састављена од професионалних војника, све је старија, а ратна војска све теже обезбеђује пушконоше.

„Србија треба да има војску у којој неће превладавати педесетогодишњаци. Војно и државно руководство предузимају мере у циљу опремања оружане силе савременим борбеним средствима. Потребни су нам и суперсонични авиони и ракете и савремени тенкови и беспилотне летелице... Војска постоји да би обезбедила мир. Никада српска војска није била агресор. Увек је бранила свој народ. Ако нисмо у могућности да финансирамо потребан број професионалних војника, јер то много кошта, онда можемо барем да обучимо младе који ће моћи да стану у строј бранилаца. Далеко смо од ситуације која подразумева да Србија више није безбедносно угрожена. Војска треба да буде спремна да одговори на све изазове, ризике и претње“, каже за „Печат“ председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић, генерал-потпуковник у пензији, и наставља:

Ако нисмо у могућности да финансирамо потребан број професионалних војника, јер то много кошта, онда можемо барем да обучимо младе који ће моћи да стану у строј бранилаца

„Током агресије НАТО-а на СРЈ могли смо да формирамо четири ратне армије са по 400.000 до 500.000 припадника, јер смо имали два милиона евидентираних војних обвезника. Србија је у јануару 2011. године ‘замрзла’ обавезно служење војног рока, који је постао добровољан. Ако узмемо у обзир да свака генерација становника у нашој држави броји око 60.000 људи, да половину чине жене, долазимо до броја од 30.000 младића, од којих део није способан за војску. Последњих година да за служење војног рока добровољно се јави до 2.000 младића. Од замрзавања војног рока десет генерација младића није обучено за одбрану земље, што укупно чини око 250.000 војних обвезника. Тај недостатак немогуће је надокнадити, па се логично намеће потреба да се у наредном блиском периоду ‘одмрзне’ служење војног рока“, истиче Миладиновић.

Према доступним сазнањима, државни и војни врх Србије последњих година разматрао је поновно увођење војног рока. То ће се неминовно и десити, али када, још није познато. Да би се утврдило шта о обавезном служењу војног рока мисли становништво у Србији, организовано је и неколико

Током агресије НАТО-а на СРЈ могли смо да формирамо четири ратне армије са по 400.000 до 500.000 припадника, јер смо имали два милиона евидентираних војних обвезника

анкета. Занимљиво је да се у свакој од тих сондирања јавног мњења више од 70 одсто анкетираних изјаснило за поновно увођење војног рока. Народна је традиција да Србин радо иде у војнике. У прошлости су посебно неговане свечаности испраћаја младића у војску. Догађало се да те светковине превазиђу многа весеља, па и свадбе. Такође је у народу укорено савремене да младићи у војсци доживе сазревање и да се за то време осамостале за живот.

Европска пракса

Ако се буде увело обавезно служење војног рока, очекује се да ће војску служити младићи између 18 и 26 година живота. Они ће у јединицама Војске Србије на обуци и мирнодопским задацима проводити три до шест месеци, у чему ће бити одлучујућа реч Генералштаба ВС. Некада, у периоду после Другог светског рата, у нас је војни рок трајао две године, а морнари су имали обавезу да домовини служе чак три године.

У нашем региону професионалне војнике прва је добила Словенија – 2003. године, док су Македонија и Црна Гора без испраћаја у војску остале

ТРЕЋЕ ПОЗИВАЦА

Према доступним сазнањима, државни и војни врх Србије последњих година разматрао је поновно увођење војног рока. То ће се неминовно десити, али када, још није познато

2006. Годину касније и Босна и Херцеговина је укинула обавезни војни рок, док је Хрватска војни рок добровољном службом заменила 1. јануара 2008. године. Осим професионалне војске, што се Европе тиче, комбиновани модели попуте постоје још у војскама Шведске, Аустрије, Русије, Кипра, Данске, Естоније, Финске, Грчке, Турске и Норвешке. У Швајцарској је војни рок обавезан за све мушкарце од 18 до 34 године. Обука траје 21 недељу, а сваке године се иде на дообуку. У Аустрији два пута није прошао референдум да се замрзне обавезно служење војног рока, а актуелно је продужење војног рока. Могућност поновног увођења обавезе служења војног рока разматра се у Мађарској и у Немачкој.

С обзиром на то да је обуставом обавезе служења војног рока престало организовано оспособљавање свих способних грађана за одбрану земље, Министарство одбране анализира ефекте садашњег решења у погледу спроведене професионализације и тражи оптимално решење које је засновано на детаљној процени безбедносних изазова, ризика и претњи, сагледавању сопствених и иску-

става страних армија.

Попуна војницима највећи је изазов за сваку професионалну армију, а једина гаранција пуног строја јесте – војна обавеза. Реформом наше војске 2010. године одређено је бројно стање од 10.918 професионалних војника и 36.000 припадника мирнодопске војске. Потпуна попуна јединица никада није до краја извршена. Законски је регулисано да професионални војник може да раскине уговор кад год пожели. Ако то одлучи, теоретски гледано, када треба да стане на браник државе, онда то може да наруши борбену способност конкретне јединице.

До кадра поступно

Како остварити попуна војске професионалним војницима? Генерал Миладиновић се залаже да се за почетак обезбеди допуна потребног мирнодопског контингента војника, а онда постепено треба да се „одмрзне“ обавезно служење војног рока и да се генерације младића оспособе за одбрану земље. Тиме би се повећала бројност резервног кадра.

Процес осавремењивања, односно опремања војном техником био би повезан с попуном људством. Војска Србије, по слову Устава, испуњава и трећу мисију, то јест учествује у отклањању елементарних непогода.

„Клуб генерала и адмирала Србије прати све значајно што се догађа у систему одбране. Пре извесног времена упућена је подршка Министарству одбране да се поново формира бригада атомско-биолошке и хемијске одбране (АБХО) јер је то наметнула пандемија вируса корона. Експерти не искључују могућност да у наредном периоду поново букну неке заразне болести. Познато је да у лабораторијама моћних земаља постоје вештачки вируси који у одређеном тренутку могу да буду активирани. Имајући на уму

елементарне непогоде, нарочито чињеницу да нас готово сваке године заплусну поплаве, неопходно је формирање и инжињеријске бригаде, са свим потребним материјалним средствима. Та бригада би у миру, између осталог, могла да гради путеве и мостове, поготову у крајевима са оскудном путном инфраструктуром“, указује генерал Миладиновић. Сваке секунде у свету се за потребе одбране троши око 26.000 долара. Професионална војска кошта много. На Западу су војници многоструко више плаћени од нашег професионалног војника. Тамо се војници спремају за ратовање изван матичне државе, имају другачије законске обавезе. Код нас се војник оспособљава да брани границе Србије и свој кућни праг.

„Клуб генерала и адмирала Србије ће током идуће године организовати округли сто посвећен служењу војног рока. На том скупу ће учествовати представници Министарства одбране, Генералштаба Војске Србије и још неких институција. Биће то прилика да се анализирају предности и недостаци који се односе на обавезно служење војног рока, а и да се из свих углова размотри шта нам је донела професионализација војничког кадра. Чини се да се одвише брзоплето кренуло у професионализацију. Тадашња власт била је спремна да се војска што пре прилагоди стандардима НАТО-а. Али донети нису били значајни, јер је у потребном обиму изостало финансирање. Државни врх је тада био негативно расположен према својој војсци, што је реткост у свету. Тако на пример били су минимизовани резултати у одбрани земље 1999. године. Уместо да јачају војску, они су чинили супротно од тога“, наглашава генерал Миладиновић.

Када се одлучивало о „замрзавању“ обавезног служења војног рока, било је то својеврсно додворавање народу, посебно „татиним и маминим мазама“ који су одрасли у благостању цивилизације. Властодршци су лансирали пропаганду да Србија никада више неће ратовати. Због тога су на сваки начин руинирали своју војску.

Иоле образованом грађанину било је јасно да је реч само о голој пропаганди. Како је време одмицало, тако су међународне прилике постале све сложеније, а ситуација у региону се и даље компликовала. То је наметнуло потребу да имамо савремену војску која ће деловати одвраћајуће од сваке помисли евентуалног агресора да угрози територију Србије. Без добро обучених војника и савременог наоружања одбрана не може да буде ефикасна.

Његош је у стиховима објаснио да „бој не бије свијетло оружје, већ бој бије срце у јунака“. Чини се да актуелно време намеће опаску да бој бију и светло оружје и срце у јунака. Јер шта ће нам светло оружје ако њиме нема ко да рукује.

Извор: Печат

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића (4)

ПОНОС И ТУГА

Киша је све јача, колона непрекидна, путовање монотono. Посматрам силну технику која се ваља испред мене. Обузима ме понос и задовољство што их видим, што их НАТО авијација није спржила. Срећан сам због уморних, али раздраганих лица, због свих припадника Армије који ће се брзо наћи у загрљају најмилијих. Срећан сам што су живи и што у себи носе победнички дух.

Генерал Љубиша Стојимировић реферише о току дислокације јединица и проблема у вези с тим. Каже да ће због кашњења уласка неких контингената међународних снага на Косово и Метохију и потребног времена за примопредају зона и рејона, вероватно, доћи до померања термина измештања наших јединица. Истиче да проблем у извођењу марша представљају колоне становника које се убацују у војне колоне дејства терориста. Присутан је све већи број возила са српским избеглицама. Има их на стотине.

Наређујем да се води прецизна евиденција о уласку јединица КФОР-а и да се одмах о томе извештава генерал Џексон, да не буде да смо ми криви, као и да га стално извештава о сваком нападу ШТС на колоне Војске и становништва.

Генералу Владимиру Лазаревићу наређујем да још једном упозори команданте да на сваки напад на колону јединица одговоре без оклевања и да с критичне деонице упућују извиђачке патроле и маршевска осигурања на оклопним возилима.

Информисах их о доласку Руса и да ШВК предлаже да их распоредимо у рејоне где могу да заштите српско становништво. Кажем да 155 људи не могу ни себе да обезбеђују. Њима треба пронаћи место од посебног значаја, са кога ће контролисати све догађаје, укључујући и понашање јединица КФОР-а. Наводим пример Аеродрома „Слатина“ и предлажем да их дочекамо и предложимо ту локацију. За тај задатак одређујем генерала Ђаковића.

Чудна одлука

Дежурни доноси телеграм - Наређење ШВК. Читам и не могу да верујем. ШВК формира екипу за праћење реализације повлачења ВЈ са Косова и Метохије. За руководиоца је одређен генерал-пуковник Светозар Марјановић, који је и потписао наређење. У Екипи су и генерал-мајор Спасоје Ђуровић, генерал-мајор Младен Карановић, пуковник Драган Паскаш, затим један старешина из Обавештајне управе и цивилно лице Весна Јанковић, преводилац. Ништа чудно. Осим, што је за Штаб екипе одређена Врањска Бања. Највећи број јединица се извлачи са Косов Метохије правцима преко Косовске Митровице, Куршумлије и Медвеђе, а Екипа ШВК има штаб на споредном правцу Прешево-Врање-Лесковац, на коме се извлаче помоћне снаге Армије.

Показујем наређење присутнима. Комен-

тари су у стилу „добро је и они нешто раде“.

„Уместо да у Приштини организује Штаб одакле је у могућности да директно са колегом Џексоном непосредно решава проблеме које су произвели својим потписима, он се башкари у Бањи“, коментарише Лазаревић.

За мене је то доказ да Марјановић и сам не верује у оно што је потписао. Јавља се генерал Ковачевић: „Е, мој Лазо, и он и његови шефови се плаше Приштине и Космета, иако су потписали Војнотехнички споразум“.

Били су у праву и један и други. Мислим да је генералу Марјановићу, пре свих, било место на Космету и Приштини да решава проблеме. Ипак се одлучио за Врањску Бању. Само, нисам могао да схватим шта ће тамо да ради. Спремам се да кренем у Привремено извршно веће Косова и Метохије да се информисах шта се догађа са становништвом и шта ће Влада Косова и Метохије да предузме. Стојимировић ми даје да прочитах наређење које је написао у вези са предузимањем мера безбедности у току измештања и одузимања муниције и минско-експлозивних средстава од припадника и јединица после напуштања територије Косова и Метохије. Кажем му да сам нека наређења у вези с том проблематиком већ потписао. Упозоравам да јединицама треба оставити довољно муниције да се бране од ШТС док су на територији Косова и Метохије, да не би прошли као српска војска приликом преласка Албаније.

На изласку из Командног места „Гранд“ стиже ме Лазаревић и извештава да су ШТС, пре десетак минута, у 15.40 часова извршиле напад на јединице 58. лаке пешадијске бригада и 35. војнотериторијалног одреда у рејону села Херцегово, јужно од Косовске Митровице, и да је напад одбијен без последица.

Разуларене банде

У згради Привременог извршног већа Косова и Метохије нисам био још од 27. априла 1999. године, после доделе одликовања припадницима Армије поводом Дана државности. Оштећена после бомбардовања центра Приштине, 7. априла 1999. године, сада делује пристojно. Око зграде и у њој је необично живо. Вероватно због повратка особља на посао. У канцеларији код председника Анђелковића присутни су и његови сарадници, Вељко Одаловић, начелник Косовског округа, и секретар, Љубиша Васић.

После срдечног поздрава и послужења кафеом, спонтано прелазимо на разговор о ситуацији на терену. Председник је добро информисан и оцењује да ситуација прети да измакне контроли. Челници локалне самоуправе, општина и округа, од којих су неки већ напустили места, нису у стању да зауставе покретање српског и црногорског становништва који се прикључује војним колонама и напушта територију Косова и Метохије. Климу терора и несигурности становништва стварају терористичке банде и разне наоружане групе, од којих је већина из Албаније. Каже да улазе у села и приградска насеља у Призрену, Ђаковици и Истоку. Неконтролисано пуцају из аутоматског оружја куће, а забележени су и случајеви убиства и хапшења.

Анђелковић каже да су ове појаве присутне у оним региони којих су се повукле главне снаге Војске. Полиција није у могућности да заустави разуларене банде и најчешће се склања испред њих.

„Генерале, нема Војске, нема ни безбедности. Плашиш се погрома Срба и Црногораца“, каже озбиљним гласом.

У том тренутку, неочекивано, скоро изнад наших глава пролете два авиона. Сви смо изненађени. Помислио сам да нас НАТО авијација провоцира и плаши. Међутим, сетих се да сам у некој информацији читао да ће у току дана, од 16.00 до 17.00 часова, би извршен прелет десетак авиона МиГ-21 из састава 83. ловачког авијацијског пука са Аеродрома „Слатина“. Прелет је почео. Објашњавам то присутнима. На сваких десетак минута прелетела су по два авиона. Делује тужно да тако снажне машине „подвижних репова“, напуштају матични аеродром и одлазе са Космета.

Председник Анђелковић наставља да објашњава да у насталим околностима поједини секретаријати Извршног већа Косова и Метохије функционишу најбоље и да су поједини чланови преокупирани решавањем приватних проблема и збрињавањем породица. Секретаријат надлежан за бригу о становништву, није у могућности да адекватно реши и пружи потребну помоћ, нарочито у изолованим срединама, да је већина становника већ напустила домове, или је спремна да крене. Јединице Цивилне заштите и Цивилне одбране су неефикасне, и тешко их је окупити.

Терористи се дижу из пепела

Следеће што чујем од Анђелковића ме посебно брине. Појава терориста обучених у црне униформе у предграђима Приштине. МУП покушава да нешто уради, али су оптерећени припремама за одлазак са Космета.

Немам праве одговоре на наведене проблеме. „Ухваћени смо у раскораку. И МУП и Војска се припремају, или напуштају Космет. Јединице КФОР-а споро долазе у предвиђене рејоне. Та ситуација одговара терористима. Дижу се из пепела, јер долази њихово време. То ће још потрајати, јер мировњаци неће моћи да их обуздају. Можда имају договор да их пусте да одраде прљави посао. Ми Срби, као и увек, када треба да смо најорганизованији, нема нас. Немам решење, сем да што дуже одуговлачим измештање јединица. Док могу. Једно што сви сигурно морамо урадити је да заштитимо Србе, Црногорце и остале неалбанце, па и лојалне Албанце, по сваку цену, до доласка КФОР-а. После нека се они пред целим светом доказују. Мислим да је најтеже оним Србима који немају где да се склоне док не прође бура и онима који неће са својих огњишта. Политика мора да се хитно позабави њима, јер Војсци су везане руке и ограничени смо с временом. То су наши потписали. Још не знам тачно ни шта су потписали. Послао сам предлог ШВК за решавање неких од проблема, али још нисам добио одговор”, кажем Анђелковићу и осталима. Упозоравам да ни они више нису сигурни у овој згради, и у Приштини, и да морају предузети нешто да се заштите.

Вратио сам се на Командно место „Гранд” и о свему информисао Стојимировића и Лазаревића. И њих упозоравам да је нарушена безбедност у граду.

Као поручен, јавља се пуковник Антић. Реферише да су оперативци безбедности дошли до података да куће и ресторани око Подујева, без обзира на власништво, руше и пале поједини припадници МУП-а и да је Штаб МУП-а информисан о томе. Тврди да је информација тачна и да је добијена разменом информација са људима из МУП-а. Ради о томе да добије наређење које је Штаб послао јединицама за спречавање тих појава

Реферише и о стању безбедности у јединицама Армије. Каже да је стабилно. У Крушевцу, Рашкој, Куршумлији, Лесковцу, Врању и Лепосавићу задејствовани су тимови Органа безбедности јачег састава. Имају задатак да безбедносно припреме рејоне размештаја јединица. Нема података да је било већих безбедносних проблема у току марша јединица, изузимајући судар два теретна возила у рејону Дуља, који је протекао без последица. Међутим, наглашава да је приликом проласка колона кроз градове масовно отварања ватра из аутоматског наоружања и да је то прошло без последица. Извештава да је од припадника Чете Територијалне одбране 54. пешадијске бригаде, на пункту „Куршумлијска Бања”, војна полиција одузела одређену количину техничке робе и да је војну колону 37. лаког артиљеријског дивизиона ПВО пратила колона избеглица са 15 моторних возила све до пункта „Рудница”. Тамо су одбили да се одвоје од колоне. Убеђивање је трајало око 15 минута, када је колона наставила пут према Рашкој, где је дочекана од око 1.000 грађана.

Измештање јединица ВЈ са простора Косова и Метохије

Задатак јединица САС

На крају ме извештава да је добио непроверену информацију да се у саставу првих јединица британског контингента који улази на Косово Метохију налазе припадници специјалних јединица САС, који имају задатак да ухвате мене, Лазаревића и команданте бригада Приштинског корпуса. Предлаже да што пре напустимо Приштину и територију Косова Метохије.

Упознајем Лазаревића и остале са овом информацијом. Лазаревић енергично одбија и не прихвата предлог да се склони на сигурно место и да прати излазак јединица Приштинског корпуса. Ја сам одлучио да пређем на Резервно командно место „3” у рејону Пролом Бање, а да на Косову и Метохији остану генерали Стојимировић и Ђаковић, који је био члан Тима за разговоре и познат је припадницима КФОР-а. Генералу Лазаревићу наређујем да одмах упозори све команданте на опасност која прети од специјалаца НАТО-а и да нареди органима безбедности да се баве овом проблемом и обезбеђују своје команданте, посебно Живановића, Делића, Ђошана и Јелића.

„Чак и да информација коју је дао пуковник Антић није тачна, она је логична. Ми од раније знамо да се они налазе на Косову и Метохији и да су наводили авијацију. Сада када смо се „отворили”, го гарантује да нису и у Приштини и да не прате сваки наш покрет”, упозоравам присутне.

У Приштини почиње да пада киша. Пале се улична светла. Град делује необично, са превише светла. Идемо преко Врањевца. У шали кажем ађутанту и пратиоцу „да нас можда са сваког прозора вреба неки снајпериста. Од данас је опасно време да се шета по граду”.

Велики број грађана налази се на Градској пијаци. Трговина је почела да цвета. Гледам у лице становнике и осећам њихове намргођене погледе. Очекујем да сваког тренутка чујем пуцањ и удар метка у возило. Блиндирани „Нироки” већ је добио неколико погодака у јуришу код села Пирана, али није било последица. Надам се да ће издржати још који метак. Код Сточне пијаце, на излазу, већ је сигурније. На раскрсници за Милошево уочавам стоп светла моторног возила. Када смо пришли, видим да је то возило патроле војне полиције која прати јединицу која напушта Косово и Метохију. Ради се о јединици ПВО. Препознајем по ору-

ђима. Сустижемо је и, са дозволом патроле војне полиције, пажљиво обилазимо возила. На каросеријама возила више главе раздраганих војника. Машу и поздрављају подизањем три прста.

После 1-2 километра наилазимо на групу цивилних возила и трактора који се крећу измешани са војним возилима. Ноћ и киша отежавају кретање колоне. Чести су застоји. Тако је на читавој дужини колоне. Не интервенишем, јер знам да су поред Војске цивили сигурни. Неколико километара претичемо колону која се повремено креће у обе траке. Пролазимо пункт код Мотела „Подујево” и на Мердару. Нисам видео куће у Подујеву, већ само светла у даљини. Коначно пролазимо испод надвожњака на Мердару и прелазимо замишљену административну линију. Неко од пратилаца каже: „Збогом, Косово”.

Победнички дух

Спуштамо се од Мердара ка Косаници, одакле се види дужина колоне. Због непрегледних кривина, не види јој се челно возило.

Размишљајем, да ли је ово био мој последњи боравак на Косову и Метохији? Где сам био скоро шест година? Шта сам радио и шта постигао?

Киша је све јача, колона непрекидна, путовање монотono. Посматрам силну технику која се ваља испред мене. Обузима ме понос и задовољство што их видим, што их НАТО авијација није спржила. Срећан сам због уморних, али раздраганих лица, због свих припадника Армије који ће се брзо наћи у загрљају најмилијих. Срећан сам што су живи и што у себи носе победнички дух. Нису они криви што је политика одлучила да прихвати споразум са дојучерашњим непријатељем. Они су урадили свој „посао” најбоље што су могли, за понос Армије и свог народа. За њих је боље што се све завршило овако. Ко зна колико би још њих изгубило животе на Паштрику, Кошарама, Чичавици или Сувој Реци и Качанику.

Гледам и цивиле избеглице, мученике. Иду за својом Војском. Само су њој веровали, а ето и она их „силом прилика” изневерила. Они су остали верни. Прате је. Једино што не знам куда ти људи, у најтежим тренуцима свог живота, сада иду. У коју неизвесност. У размишљању је „пролетело” време до Рудара, где се одваја пут за Пролом Бању. Полицајца на пункту пропушта наша возила и растајемо се са колоном хероја која маршује на север.

Наставља се

Геополитички и геостратегијски значај Косова и Метохије (3)

ИЗМЕЋУ ЧЕКИЋА И НАКОВЊА

Одрицањем од Косова и Метохије одређи ћемо се сами себе и својих предака, као и више од 120.000 грађана Србије који данас живе на Косову и Метохији, опкољени мржњом. С друге стране, одрицањем Србије од Косова и Метохије САД, ЕУ и НАТО добили би правну и моралну сатисфакцију да су Срби признали „оправданост” оружане агресије, без одобрења УН.

Пише:

Проф. др Тодор Л. Петковић,
генерал-мајор у пензији

Ако су у питању правни односи, Срби могу да рачунају да ће задржати Косово и Метохију као део своје територије. Овај став подржава и чињеница да ниједна европска држава не би дозволила некој својој етничкој мањини право на отцепљење и формирање независне државе, као што то не дозвољава Каталонија после референдума и гласања за отцепљење и проглашења отцепљења (*Catalexit*). Истовремено, ниједна међународна инстанца не подржава, нити уопште разматра, такве мањинске захтеве у европским државама (у Шпанији у вези са Каталонијом, у Великој Британији у вези са Шкотском, у Француској у вези са Корзиком, Бретањом, Алзасом, у Белгији са Фландријом и Валонијом, у Италији са Сардинијом, Сицилијом, Ломбардијом, Венетом и Јужним Тиролом, у Немачкој у вези са Баварском, Источном Фрисијом, Франконијом, Шлезинг-Холштајном, или у Руској Федерацији Чеченије). Зашто би се то дозволило само у случају настојања Албанаца на Косову и Метохији?

Међународни суд правде је 2010. године дошао до закључка да проглашење независности Косова није кршење међународног права, али није дефинисао статусно питање и потврдио је Резолуцију 1244 УН која гарантује суверенитет и територијални интегритет СРЈ, чији је правни наследник Србија. Истичу да су у случају Косова ствари доведене пред свршан чин, јер је, у међувремену, Косово као независну државу признало преко стотину, од скоро 200 земаља чланица Уједињених нација. Европска комисија у случају Косова позива се на закључке Савета министара 17. марта 2008. године у којима је Косово проглашено случајем *sui generis* и напомиње да ће земље чланице, у складу са својим националним праксама и међународним правом, одлучивати о својим односима са Косовом.

Део наше територије

Када је у питању Каталонија Европска комисија примењује „Продијеву доктрину” која подразумева да отцепљена територија може напустити државу чланицу ЕУ и постати поново део ЕУ само ако је независност стечена у складу са уставом земље коју је напустила. У средствима информисања у Немачкој истичу да Каталонска влада неће моћи да се позове на међународно ни на европско право, као што ни Косово није „постало независно правно, већ политички”. Подсећа се да је Косово независност од Србије прогласило 2008. године, али да међународноправни статус још није разјашњен, као и да Србија на Косово и Метохију гледа као на део своје државне територије. Савет министара ЕУ упозорава да Каталонија, дан након отцепљења, не би могла да буде чланица Европске уније. Морала би поново да се кандидује за чланство, а у том случају довољно би било да се једна од земаља чланица успротиви и да приступ ЕУ буде спречен, а што би у сваком случају учинила шпанска централна влада, а вероватно и друге земље чланице које страхују од сепаратизма.

Пошто сила и претња силом нису престали да играју значајну улогу у данашњем свету уопште, требало би подсетити међународну јавност да и Резолуција Савета безбедности УН 1244 садржи право и могућност да одређене снаге наше војске и полиције интервенишу на Косову и Метохији ради заштите безбедности и интереса Срба у овој српској покрајини. Потребно је и истовремено довољно да тзв. међународна заједница престане да пружа подршку албанским терористима и нелегитимним захтевима за независност уопште. Друго, ако би Албанци имали право да на Косову и Метохији образују и другу албанску државу, зашто Срби у Босни и Херцеговини не би имали право да се одвоје од постојеће и прикључе српској држави? У једном случају дозвољава се једном народу да формира две независне државе, једну поред друге, а другом народу се спречава да се припоји својој већ постојећој држави.

Косово се налази на главним путним правцима у југоисточној Европи, а због тога што није успостављена владавина закона – што се сматра великим неуспехом мисије УН – не могу се привући страни инвеститори. Косово је, према извештају међународне агенције „Транспарентност” са седиштем у Берлину, четврта најкорумпиранија економија у свету. Испред њега су само Камерун, Камбоџа и Албанија. Последњих година показало се да међународна помоћ, ма колико велика била, није довољна за функционисање „независне државе Косово”, јер и после такве помоћи економија Косова није у много бољем стању. Један од важних разлога за независност јесте и жеља Америке да Косово скине само са свог новчаника и пребаци на друге међународне финансијске изворе као што су ММФ, Светска банка, Европска банка за обнову и развој и друге.

Конанан исход преговора о статусу Косова и Метохије, на основу претходно изнетих чињеница, био је мање-више очигледан: покрајини је дата могућност да прогласи независност, која је одмах и при-

зната. Од проглашења независности до данас прошло је скоро десет година, а Косово је као државу пет земаља Европске уније није признало, а једна држава и то Република Суринам је повукла своје признање крајем октобра 2017. године, док Египат истиче да признање Косова никад није потписано а тиме ни признато. У међувремену је признање повукло још неколико држава. Овакве одлуке и изјаве указују на чињеницу да се мора истрајавати на том плану и разговарати са свима ако желимо да нам Косово и Метохија буде и даље главни национални интерес. У том смислу неопходно је искористити све потенцијале државе, који стоје на располагању, укључујући и целу дијаспору.

Промене у окружењу и безбедност Србије

Процеси на Балкану започети деведесетих, неће се потпуно стабилизovati до 2025. године. На то ће посебно утицати четири спољна фактора: САД, Немачка, Русија и Ислам, при чему ће утицај САД слабити, Немачке и ислама бити у успону, док ће присуство Русије бити променљиво. Већина земаља нашег окружења и даље ће бити оптерећена економским проблемима и политичком нестабилношћу. Зато су принуђене да подршку за своју политику траже повезивањем са страним чиниоцима, пре свега приступањем НАТО програму „Партнерство за мир” и учлањењем у НАТО пакт. Тако су све земље у окружењу или у „Партнерству за мир” или у чланству НАТО-а, осим БиХ и Србије. Истовремено, НАТО у земаљама окружења (укључујући и Косово и Метохију) има распоређених око 70.000 војника.

Подршка од стране НАТО-а етничком национализму са великоалбанским претензијама довела је у питање интегритет Македоније, а посредно и Босне и Херцеговине. Судбина Кипра, Босне и Херцеговине и Косова и Метохије показује да такав модел не гарантује већу унутрашњу стабилност и интегритет, већ, напротив, веће мешање и притисак суседа или њихових партнера. Све то има вештруки значај и посебно је актуелно за Србију, која се налази пред избором: или да нађе своје место у Европи, уз очување самосталности и вођење рачуна о сопственим

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ!

СЕЋАЊЕ:
агресија
НАТО-а
на Србију
(СРЈ) 1999.
године

националним интересима, или да следи пример суседа и да у потпуности повери своју судбину НАТО-у у нади да ће лидери Алијансе одустати од своје вишегодишње пристрасне антијугословенске (антисрпске) политике. Лидери Алијансе су заиста добили прилику да покажу да је њихова политика била усмерена против постојећег ауторитарног режима, а не против Југославије, односно Србије. Али, да би се то доказало није довољно да се само признају учињене грешке (мада ни у то не треба сосвим веровати). Потребно је озбиљно суочавање са косовским штићеницима, који не намеравају да се одрекну сопствених антисрпских идеја. Спремност и одлучност НАТО-а за такве активности изазива велике сумње, па чак и кад истичу да поштују војну неутралност Србије. Отуда се, првенствено због „слабости“ Србије, траже максимални уступци, било да се радило о испоручењу хашких оптуженика, или о поштовању људских права националних мањина (Мађара у Војводини, муслимана – бошњака у Рашко-полимској области или Албанаца на југу Централне Србије). И, ако Србија не жели сама себи да одузме маневарски простор и води дијалог са западним земљама с позиције слабије стране, „руска карта“, односно политичка подршка Русије, неће за њу бити изlišна.

Демократска Србија ипак има потенцијално много снажније спољнополитичке позиције него што их је имао претходни режим. Активна сарадња са Европском унијом смањује њену зависност од САД у балканским оквирима. Умањују се разлози и основаност експанзије НАТО-а у југоисточној Европи. „Свим балканским народима једнака права и једнака безбедност“ – законска је и недељива потреба ако се посматра с међународног гледишта, на основу које се, истовремено, омогућавају и ефективно задржавају интереси Србије на Косову и Метохији, и у Босни и Херцеговини, и у региону у целини. Зато интере-

сима Србије одговара стварање структуре којом се неће довести у питање њен суверенитет, територијални интегритет и унутрашња стабилност, која је, истовремено, укључује у процес европске интеграције као пуноправног учесника или партнера.

Неразмрсиви чвор

Да би учврстиле свој утицај на простору југоисточне Европе, а посебно на Балкану, Сједињене Америчке Државе су покренуле иницијативу за повезивање земаља југоисточне Европе путем „Иницијативе за сарадњу у југоисточној Европи“ – СЕЦИ. Земље региона имају око 150 милиона становника (само Турска има око 80 милиона). Најважније је да политичка географија простора, обухваћеног иницијативом СЕЦИ, обухвата територију између стратешких подручја америчког интереса – Русије, западне Европе, Средоземља и Блиског истока. Дакле, циљ стварања асоцијације јесте стабилизовање простора у интересу спровођења америчке политике на најважнијим стратешким подручјима. С друге стране, постигао би се физички копнени континуитет НАТО-а, „карика која недостаје“, па би алијанса могла да испуни свој нови задатак – ширење на Исток и успостављање супремације на евроазијском континенту. У ствари, као и другде, основни интерес САД јесте спречавање појаве ривалске хегемонистичке силе, тј. Русије, која би угрозила њихове глобалне интересе и улогу водеће силе у савременом свету.

Током последње деценије 20. века практично се није знало ко руководи и влада Косовом и Метохијом. Парадржавне и паравојне структуре косовских Албанаца су јачале, а оружане борбе интензивирале. Пред крај те деценије (у јесен 1998.) „косовска криза“ је интернационализована. Од „међународне заједнице“ све чешће су пристизала упозорења, а у Савету безбедности УН доношене су резолуције о прекомерној употреби силе од СР Југослави-

је/Србије и указивано на последице. Резолуцијом СБ УН бр. 1160 од 31. марта 1998, с позивом на члан VII Повеље УН, од СРЈ се захтева да одмах предузме неопходне кораке ка постизању решења косовског проблема путем преговора и да спроведе мере које је предложила Контакт група од 25. маја исте године, а у Резолуцији бр. 1199 од 23. септембра исте године наглашено је да је „Савет безбедности дубоко забринут због новог интензивирања борби на Косову и нарочито прекомерном и не-селективном употребом силе од стране српских снага безбедности и Југословенске армије, које је резултирало бројним цивилним жртвама и, према процени генералног секретара, расељавање 230.000 особа из њихових кућа“. (в. документи – „Међународна заједница и Косово“, Хелсиншки комитет за људска права у Србији, 1998).

Резолуција СБ УН 1203 од 24. октобра 1998, и споразуме на које се позива, представљали су почетак препуштања „контроле сукоба“ на Косову органима „међународне заједнице“, односно Србија је тада почела да напушта Косово и Метохију и да је препушта међународним форумима и, у крајњем, већ успостављеним органима власти косовских Албанаца.

Србија Косово и Метохију и даље сматра својом територијом, али јој практично нема приступ. Ставови Србије и начин на који се бори за своја права (политичким и дипломатским средствима) су, неспорно, оправдани. У датим међународним околностима она можда може и да истраје у тим ставовима, али да ли и шта може да оствари применом прокламованих метода и средстава? Реално, изгледи за постизање неких значајнијих резултата су мали или никакви. Ако је тако, која је онда друга опција? Да ли прибећи употреби силе по принципу: „Нешто силом узето, силом се враћа“. То је могуће – ратна опција је отворена и вероватно има оних ратоборних који би радо прибегли примени те опције.

Међутим, *Србија данас*, осакаћена и ослабљена, *не сме ратовати*. Србија је много ратовала и много губила. Губила је оно што јој је најдрагоценије и што се вратити или надокнадити не може – *губила је људски потенцијал*. У оружаним сукобима на тлу бивше Југославије, Срби као народ изгубили су више него у било којем ранијем рату (не рачунајући, наравно, само губитке на фронту, већ и отишле у свет, нерођену децу – кад се ратује деца се не рађају!) због чега се њен демографски корпус нагло смањује. Само богата и стабилна Србија могла би да рачуна на заустављање негативног популационог тренда изнутра и приливе споља, а нерешено питање односа са Косовом отежава настајање таквих услова.

Потребан одрживи мир

Најновије иницијативе руководства Србије (Вучић, Дачић, Брнабић), највероватније подржане споља (САД), упућују на помисао да Србија своје максималистичке захтеве (Косово и Метохија у Србији) своди на заштиту српског корпуса и српских културних добара на КиМ. То може да, краткорочно посматрано, изгледа добро, можда и једино могуће. То су питања која Србија максимално може да добије, а минимално у односу на оно што она жели и тражи.

У одговору на та и многа друга питања, тражење решења морало би бити усмерено ка обезбеђењу боље и срећније будућности, бољег и просперитетнијег живота у миру и безбедности српског и албанског народа, али и народа у окружењу. То, као и превазилажење заосталости у развоју, заустављање негативног демографског тренда и континуиране емиграције, означено као циљ, не може се постићи путем конфронтације, изолације и позивањем на права стечена у прошлости. Савремени услови траже савремене приступе у решавању датих проблема. У постојећим међународним условима и у постојећем односу снага у свету, не постоје реални изгледи који би указивали на могућност реинтегрисања Косова и Метохије у матичну државу Србију. С друге стране, искуства из припадања КиМ Србији током последњих сто година не упућују на могућност хармоничног живота, одрживог развоја и стабилног мира у тој мултинационалној и вишерелигијској држави, која би се све више претварала у двоетничку и двокофесионалну заједницу са мноштвом унутрашњих супротности. Стога и Србија и Косово морају бити спремни на компромис, посебно Албанци уз одустајање од свог максимализма, како би преговорима постигли компромисно, најмање неправедно решење. То би заиста био историјски компромис, јер би водио рачуна о историјском, тј. српском аргументу и демографском, тј. албанском чиниоцу.

Србија вероватно неће моћи трајно, или у неком дугорочијем периоду, да се ослања на подршку страних чинилаца помоћи у обезбеђењу и заштити њених интереса на Косову и Метохији, који се, у суштини, свode на: повољан статус и безбедан опстанак Заједнице српских општина и Срба на КиМ, безбедан повратак 250.000 расељених, очување историјских споменика и верских институција и слободно кретање грађана Србије на територији КиМ. Брига о албанском народу, с којим су Срби веко-

вима делили судбину, а које садашњи српски политичари сматрају својим грађанима, али их и не помињу, такође не треба да буде запостављена.

Најкраћи и најнепосреднији пут ка могућем обезбеђењу тих и других интереса Србије на Косову и Метохији води ка Приштини. Не запостављајући добронамерну инострану подршку (али и не губећи увек из вида њену пристрасност), Београд треба да смogne довољно снаге и храбрости и да настави конструктивне разговоре са Приштином, јер је она најближа проблемима и најмоћнија у деловању на тој територији.

Србији улога лидера у помирењу

Прихватања постојећег стања или евентуално чекање на промене снага у свету па онда ићи на радикална решења било би праћено са много неизвесности. Због тога, а с циљем изласка из постојеће стагнације и бесперспективног стања, успостављање контаката и отпочињање развоја односа и сарадње Београда и Приштина, императиви су времена. То подразумева и интензиван рад на помирењу два завађена народа и њиховог постепеног зближавања. Србија са актуелним руководством, својим потенцијалима и практичном делатношћу треба да обезбеди себи улогу лидера у помирењу и сарадњи са свим суседима и тиме допринесе бржем постизању жељеног циља – укључењу у европске интеграционе токове.

Србија је, последњих година, учинила видан напор да унапреди своје односе с европским земљама и, посебно, с Европском унијом, настојећи, истовремено, да поправи и односе са САД. Може се очекивати да ће односи са Русијом, Кином и већином земаља средње и источне Европе, али и многим ваневропским земљама, бити успешнији.

Парола „И Косово и Европа“, са почетка преговора о могућем приступању Србије Европској унији, све мање се чује јер ју је заменила друга по којој се „никада нећемо одрећи Косова“. У суштини, за разлику од 1999. године, сада, без рата и „милосрдног анђела“, осиромашеног уранијума и колатералне штете, уцењом се захтева од Србије да, уколико жели да постане

пуноправна чланица Европске уније, мора да „свеобухватно нормализује односе“, односно потпише „обавезујући споразум“ са Косовом и, под одређеним условима обезбеди његов пријем у УН. На тај начин била би коначно призната независност ове парадржаве. А да би самопроглашена Република Косово постала држава треба да се, сходно повељи УН, Србија као матица сагласи са сецесијом дела своје територије, што значи да тзв. држава Косово постане субјект међународног права.

У тако сложеној ситуацији, са стално новим условима, Србија мора с великом опрезношћу да размотри и овај најновији. Ова ситуација може се превазићи само организацијом референдума, на коме ће се грађани изјаснити да ли пристају да се Србија одрекне Косова и Метохије ради чланства у ЕУ, а онда – ако већина грађана буде гласала за такво решење, сачекати да наша земља заиста постане чланица. Овако би јој се могло догодити да се одрекне свега што се од ње тражи, а да узврат не добије ништа. У супротном, одрицањем од Косова и Метохије одрећи ћемо се сами себе и својих предака, као и више од 120.000 грађана Србије који данас живе на Косову и Метохији, опкољени мржњом. С друге стране, одрицањем Србије од Косова и Метохије САД, ЕУ и НАТО добили би правну и моралну сатисфакцију да су Срби признали „оправданост“ оружане агресије, без одобрења УН.

Са становишта геополитичких односа прошла је 1999. година. Нема више ни говора о некаквој западној, поготово не хомогеној, фронталној офанзиви против нас. Међутим, чињеница је да не можемо да уђемо у Европску унију без споразума са Косовом, али је веома битно да се преговори воде стратегијом мирне непоуступивости, тако да резултат за нас буде што повољнији. Полазна основа треба да буде Устав Србије, Резолуција СБ 1244, тапије српског народа и Бриселски споразум од 19. априла 2013. године. Са научном студијом *Дијалог* прво треба упознати Србе у земљама у окружењу, као и у дијаспори, а затим да се прикаже ЕУ, УН и светској јавности.

(Крај)

Наша земља међу најзагађенијим државама на свету

У СРБИЈИ ГОДИШЊЕ 6.000 ЛЉУДИ УМРЕ ОД ЗАГАЂЕЊА ВАЗДУХА

Само у Београду због ваздуха страда 2.000 грађана. Осим престонице, „црне тачке” Србије су и Панчево, Ниш, Ваљево, Ужице, Смедерево

Маријан Ивануша (Фото CSO)

Термоелектрана у Обреновцу не тако ретко емитује сумпор-диоксид шест пута више од дозвољеног

Нови докази указују на то да загађење ваздуха може утицати на дијабетес и неуролошки развој деце

Више од 6.000 смртних случајева годишње приписано је загађењу ваздуха у Србији, а од тога готово 2.000 грађана изгуби живот у Београду, речено је за „Политику” у Светској здравственој организацији. На квалитет ваздуха у престоници углавном утичу интензиван саобраћај, грејање на чврсто гориво и индустрија попут електране у Обреновцу.

Према подацима Агенције за заштиту животне средине Србије, током 2018. године ниво загађења ваздуха сврстава Београд међу градове у којима концентрација загађивача више пута премашује препоручене вредности, а угрожени су још и Панчево, Ужице, Косјерић, Ваљево, Смедерево, Краљево, Крагујевац, Суботица, Сремска Митровица, Бор.

Последње процене Светске здрав-

ствене организације (СЗО) из 2016. године показују да је загађење ваздуха одговорно за више од седам милиона преурањених смртних случајева у свету.

Маријан Ивануша, шеф Канцеларије Светске здравствене организације у Србији, у разговору за „Политику” истиче да загађење ваздуха може резултирати различитим озбиљним болестима. Процене указују да је у 2016. години више од половине преурањених смрти услед загађења ваздуха било због болести срца и можданог удара, док је четвртина умрла услед последица болести плућа, укључујући и рак овог органа. Код деце и одраслих краткотрајна и дуготрајна изложеност загађеном ваздуху може довести до смањене функције плућа, респираторних инфекција и погоршања астме.

Излагање трудница загађеном ваздуху повезано је с неповољним исходом рођења бебе, као што су мала порођајна тежина, или превремени порођај.

– Нови докази указују на то да загађење ваздуха може утицати на дијабетес и неуролошки развој деце. Од великог значења је стопа загађености ваздуха и трајање изложености загађеном ваздуху, па и присуство више фактора ризика истовремено. Здравствени ризик од загађења ваздуха је већи код људи који су већ болесни, а рањива популација су и деца и старији људи. Чланови домаћинстава с малим примацима и ограниченим приступом здравственој заштити су подложнији штетним ефектима, јер су обично лошијег здравља, изложени су више различитим факторима ризика и обично имају мањи „капацитет” за супротстављање ризичним факторима – каже Ивануша.

За сваки од градова с највећим загађењем треба погледати тачне резултате мерења које обавља званична институција јер се само тако може добити увид у поуздане податке. Ваздух није увек загађен, јер то није трајно стање, па треба пратити краткорочне (максимална сатна и дневна концентрација) и дугорочне податке (на пример, број дана у години када су вредности превазиђене) о загађености. Обично се прате одређени гасови и ситне честице (од 10 и 2,5 микрона).

Онда када постоји повећана загађеност ваздуха треба избегавати физичку активност напољу. Препорука је да се тада задржавамо у стану, а уједно се саветује избегавање пушења цигарета у животном простору.

– Загађеност ваздуха је нарочито уочљива у градовима који се налазе у долинама или котлинама, где нема струјања ваздуха. Ваздух није загађен константно, тако да је значајно да постоје мерења и да људи имају прилику да се информишу. Треба да подсетимо на то колико је велики проблем пушења у Србији, због кога према проценама умире чак од 15.000 до 20.000 људи годишње, а може се знатно лакше превенирати – сматра наш саговорник.

Данијела Давидов Кесар
Извор: *Политика*

Незаинтересованост за реновирање дома
српске хероине у Београду

КУЋА МИЛУНКЕ САВИЋ ПРЕД РУШЕЊЕМ?!

Сретен Јовановић: Поручили су ми из државне комисије
да радим шта хоћу

Сведочанство Милунка у свом дворишту пуном цвећа,
Фото приватна архива

Њен некадашњи дом већ годинама је у веома лошем стању
Била је и остала наша најодликованија ратница

Кући на Вождовцу у којој је најдуже живела Милунка Савић, српска хероина балканских и Првог светског рата, најодликованија жена у историји ратовања и једина на свету која је добила Ратни крст са златном палмом - дефинитивно прети рушење!

У улици у Београду са њеним именом, на броју 25, налази се урушено здање са две собе, купатилом и предсобљем, које је Милунка користила као кухињу. На истом плацу је и дом породице Јовановић. Јовановићи из Враћа су купили кућу 1976. од Милункиних наследника, после њене смрти, за синове студенте. На плацу су изградили спратницу, а на предњој кући данас стоји спомен-табла да је ту некада живела жена о којој данас ђаци уче како

ИМАЛА ТЕЖАК ЖИВОТ

Дуго је Милунка живела тешко. После рата радила је неко време у БиХ као куварица, болничарка, прегледачица у фабрици војних униформи. Удала се за Вељка Глигоровића, са којим је добила кћерку Милену, али је убрзо усвојила још три девојчице: Вишњу, Радмилу и Зорку. Брак је кратко трајао, па је сама подигла девојчице.

се борила у Колубарској и Брегалничкој бици, и на Кајмакчалану, како је прошла Албанију иако је претходно била рањена у главу, како је преживела Солунски фронт...

ЗАВОД: НИЈЕ ПОД НАШОМ ЗАШТИТОМ

Кућа Милунке Савић на Вождовцу, у истоименој улици, у складу са Законом о културним добрима, није утврђена као културно добро, не налази се у оквиру просторне културно-историјске целине, не ужива статус добра под претходном заштитом и не налази се у оквиру претходно заштићене целине. Сходно томе, она није у надлежности Завода за заштиту споменика културе Града Београда, наводи се у писменом одговору Завода „Новостима“.

Ратни саборци су јој помогли да се 1929. запосли као чистачица у Хипотекарној банци у Београду. После Другог светског рата радила је и као чистачица у кафанама.

Милунка је имала двориште пуно цвећа, а за децу је посебно гајила јагоде. Нарочито је волела да седи под једним дрветом ког, како каже њена унука, више нема. Живела је са усвојеном кћерком Зорком, која није могла сама о себи да брине. Када је ратна хероина добила од тадашњег градоначелника Бранка Пешића стан, обе су се преселиле у насеље Браћа Јерковић. Тамо је и умрла, плетући, у фотељи, 5. октобра 1973.

- Држава нема интерес да рестаурише кућу - тврди Сретен Јовановић, власник плаца. - Само што се не сруши. Зидови су попуцали, а кров прокишњава јер је цреп оштећен...

Пролонгирао сам рушење колико год сам могао, али сада више нисам сигуран да ћу моћи да издржим, јер није безбедно. Немам новца да је реновирам, а из државне комисије која је изашла не терен рекли су ми да је то моје власништво и да радим шта хоћу.

Слободанка Грковић (72), Милункина унука, чију су исповест „Новости“ пренеле у јучерашњем, недељном броју, каже да је за ту малу кућу

ћу везују најлепше успомене.

- Мама и тетке су је продале после бакине смрти јер су нам рекли да ће ту пролазити пут.

Тада није било табле, за Милунку Савић се није знало, у школама је нико није помињао.

Тешко ми је било да овде долазим када је продата, јер су ме за њу везивала дивна сећања.

Сваке недеље смо долазили код баке на ручак. Довезли бисмо се трамвајем и кад закорачимо у њену улицу, било је као да смо стигли на село. Свуда дрвеће, ливаде, комшије су гајиле кокошке. Играли смо се жмурке, јурке, каубоја и Индијанаца - прича Слободанка.

**В. Црњански Спасојевић
С. Ровчанин Томковић**

Извор: *Вечерње новости*
Фото З. Јовановић

Отворена изложба „Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941–1945”

ПОБЕДНИЧКА СЛИКА СРБИЈЕ

Изложбена поставка, на којој је представљено 160 архивских фотографија и 80 докумената из 30 фондова и збирки 13 културних институција из седам градова Републике Србије

Поводом обележавања 75 година од завршетка Другог светског рата, у Дому Војске Србије у Београду група аутора из Војног архива, Војног музеја, Историјског архива Пожаревац и Медија центра „Одбрана” приредила је, под покровитељством Министарства одбране Републике Србије и Града Пожаревца, изложбу „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945”, коју је 15. октобра свечано отворио државни секретар у Министарству одбране Александар Живковић.

Изложбена поставка, на којој је представљено 160 архивских фотографија и 80 докумената из 30 фондова и збирки 13 културних институција из седам градова Републике Србије, резултат је истраживања архивске грађе, као примарног историјског извора и сведочанстава о догађајима који су обележили ратне године почетком пете деценије прошлог века на простору наше земље.

Државни секретар Живковић поздравио је присутне у име министра одбране Александра Вулина и истакао да Министарство одбране и Војска Србије бројним активностима учествују у обележавању важних историјских догађаја из ослободилачких ратова Србије, борећи се и на тај начин против ревизије наше националне историје.

– Без обзира на то о ком ослободилачком рату наше отаџбине је реч, ратна слика Србије увек је иста – мала храбра земља, увучена у рат мимо своје воље, стала је усправно пред силницима, не да би освајала туђе већ како би одбранила своје, по древној слободарској традицији. И увек је из тих ратова излазила као победник. Зато је ратна слика Србије увек победничка слика Србије. Те прве искре борбе прерастале су у буру отпора једног слободарског народа који не пристаје да буде побеђен и поробљен. Наша улога се не своди само на памћење, већ и на стално истраживање историјских истина, чији је крајњи циљ припрема за одговор на све изазове који нас чекају у временима која долазе – рекао је државни секретар Живковић и нагласио да овом изложбом поручује да нећемо дозволити да сећања на прошлост изгледе.

– Све док траје наше памћење и памћење наших поколења, догађаји забележени и на овде изложеним фотографијама, сведочанствима четворогодишње голготе нашег народа, неће бити заборављени и остаће део нашег националног бића. Нећемо и не можемо да заборавимо невинне жртве београдских логора и других страстишта на простору Србије и бивше Југославије – истакао је државни секретар Живковић отварајући изложбenu поставку.

На отварању изложбе говорили су и ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник доц. др Горан Радовановић, заменик градоначелника Пожаревца Славиша Алексић и директорка Историјског архива Пожаревац др Јасмина Николић.

– Комплексност проблематике коју обухвата ова изложба свакако захтева дубља

Прворазредни догађај у Медија центру „Одбрана“: призор после отварања изложбе

и свестранија истраживања стручњака различитих профила. Сигурно је да пре свега историчари имају још пуно тога да кажу како о догађајима који су довели до брзе капитулације Краљевине Југославије, тако и о годинама које је српски народ провео под окупацијом доживевши свакојаку страдања и наштавши се пред опасност од физичког нестанка и духовног и културног геноцида – рекао је генерал Радовановић, додајући да су аутори изложбе кроз свој специфичан визуелни израз прошлости још једном указали на неке од најзначајнијих догађаја из ратних година, сурових према српском народу али и свим антифашистима на тлу некадашње Југославије.

Напомињући да патриотизам треба стално неговати и јачати, што се чини и организацијом изложбе којом се чува сећање на оне који су дали животе за слободу отаџбине, заменик градоначелника Пожаревца Славиша Алексић је истакао да младе генерације треба да знају да се за слободу мора борити свакодневно.

– Ова изложба и слични догађаји помоћи ће да схватимо да, иако се после сваког рата заклињемо у то да никада више рата неће бити, он ипак негде, у неком делу света избије, доносећи нове жртве и разарања. Како бисмо научили историјске лекције које, нажалост, увек изнова понављамо, треба организовати овакве изло-

жбе на којима обнављамо сећања и извлачимо поуке – истакао је Алексић.

Директорка Историјског архива Пожаревац др Јасмина Николић истакла је на отварању изложбе да је поставка употпуњена одликовањима, ратним заставима јединица Народноослободилачке војске Југославије, војним наоружањем и опремом, деловима ратних униформи и одеће из фондова Војног музеја у Београду и да посебан додатак изложби представља део под називом „Пропагандна уметност у деценијама после рата”, који чине експонати из уметничке збирке Дома Војске Србије у Београду – тематски радови уметника који су стварали после Другог светског рата.

– Представљена архивска документа и фотографије фактографски осликавају деловање југословенских партизана и борбе за ослобођење земље, успостављање односа Народноослободилачке војске и Црвене армије и њихову заједничку борбу током ослобађања земље од окупатора – нагласила је др Јасмина Николић.

Изложба „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945” аутора др Јасмине Николић, др Маријане Мраовић, Наташе Милошевић Дулић и др Драгане Милорадовић, уз музеолошку поставку Вука Обрадовића и уметничку Јелене Кнежевић, отворена је у Великој и Малој галерији Дома Војске Србије до 15. новембра.

У Крушевцу обележен Дан АБХО службе

У КОРАК СА ВРЕМЕНОМ

Делегација УВП Крушевца, са председником Душаном Самарџићем на челу присуствовала је обележавању 28. септембра – Дана Службе АБХО Војске Србије у касарни „Цар Лазар“ у Крушевцу.

Свечаности су присуствовали: представник Команде за обуку пуковник Славиша Илић; градоначелница града Крушевца Јасмина Палуровић; начелник Расинског округа Бранислав Весић; представник Српске православне цркве; команданти јединица у гарнизону; представник Полицијске управе Крушевац; директори јавних предузећа и установа града; представници Удружења војних пензионера, Организације РВС и Удружења бораца ослободилачких ратова; пензионисани припадници Центра АБХО и 246. батаљона АБХО (некада бригаде) и представници средстава јавног информисања.

У име припадника Центра АБХО и 246. б АБХО, присутне госте поздравио је командант свечаности потпуковник Синбин Динчић, који је између осталог рекао:

„28. септембра 1932. године у Крушевцу, у Војнотехничком заводу „Обилићево“, формирана је прва јединица противхемичке заштите, која је утемељила правце развоја и постојања АБХ службе.“

Период између два празника карактерише спречавање ширења вирусне инфекције. Део активности суспендован је и одложен за наредну годину. Од проглашења ванредног стања на територији Републике Србије, припадници Центра АБХО и 246. батаљона АБХО су непрекидно били ангажовани на различитим локацијама широм Републике Србије у циљу спречавања ширења вирусне инфекције. Тежиште у ангажовању било је на: биолошкој дезинфекцији касарни и објеката Војске Србије, база и поседнутих објеката у копненој зони безбедности, комуникација, јавних површина, објеката и установа у градовима и општинама, привремених смештајних центара и болница.

Извршавајући задатке у 47 градова извршена је биолошка дезинфекција 6 ковид болница, 4 клиничка и здравствена центра, 3 ковид амбуланте, једног геронтолошког центра и више јавних површина.

Пружали смо подршку екипи кинеских стручњака у Републици Србији која је била ангажована на сузбијању ширења вирусне инфекције. Заједничко ангажовање на биолошкој дезинфекцији са припадницима АБХО оружаних сна Руске Федерације реализовано је у 18 градова и општина. Са припадницима ОС РФ извршена је биолошка дезинфекција 3 ковид болнице и прихватних центара, 21 клиничког и здравственог центра, 10 домова здравља, 2 амбуланте, 3 геронтолошка центра и 17 јавних површина.

Током ангажовања на спречавању ширења вирусне инфекције утрошено је више од 4 милиона литара воде, 46 тона натријум-хипохлорита и више од 15 тона алкохола. Дезинфиковано је: 7.500 лица, око 100.000 квм површина у објектима, више од 5000 километара саобраћајница и око 1.300 објеката.“

Мр Александар Симоновски

Свечаности су присуствовали многобројни гости

Обележен Дан Команде за развој Расинске бригаде

ПОСТИГНУТИ ЗНАЧАЈНИ РЕЗУЛТАТИ

Поводом 19. октобра, Дана Команде за развој Расинске бригаде (КзрРБ), у кино-сали касарне „Цар Лазар“ одржана је војничка свечаност. Присуствовали су пуковник Славиша Бошковић, помоћник команданта Команде за обуку ГШ ВС, градоначелник Јасмина Палуровић, начелник РУО Бранислав Весић, делегација ОПВС, делегација УВП, делегација СУБНОР-а, представници СПЦ, МУП-а, суседних општина, породице погинулих војника током претходних ратова.

Минутом ћутања одата је пошта погинулим и преминулим припадницима 125. мтбр, 7. пбр, 53. грб и Команде за развој Расинске бригаде.

Госте је поздравио командант Команде за развој, пуковник Раде Рњаковић, који је између осталог рекао:

„Ових дана град Крушевац обележава значајне датуме из бурне историје овог краја, а то су догађаји који су везани за ослобођење Крушевца у оба светска рата. Данашњи празник је посебан. Његова величина и значај су одређени временском дистанцом од 102 године, у знак сећања на 19. октобар 1918. године, када је славна српска војска коначно ослободила Крушевац и околину од поражених окупационих бугарских и аустроугарских снага, при чему је окосницу чинио 12. пешадијски пук „Цар Лазар“.“

Он је и наставку рекао да се у низу слободарских празника града Крушевца, придружује и празник КзрРБ. У минулој години извршени су

сви професионални задаци, а главно обележје јесте борба против епидемије вируса ковид 19. Поводом празника Града – Видовдана, Гарнизон Крушевац добио је Платкету.

Пуковник Рњаковић најавио је и допремање два тенка Т-55, који су учествовали у борбама у рејону карауле „Кошаре“, који ће бити смештени у касарни „Цар Лазар“ и на Слободишту.

„Желим посебно да истакнем и то, да ова јединица са поносом носи наслеђе и негује традиције херојске 125. мтбр и да јој је припала велика част да чува успомене на страдале официре, подофицире и војнике у својој Спомен-соби и Спомен обележју у касарни „Расина“ рекао је Рњаковић.

Скупу се обратио и начелник Штаба Команде за обуку пуковник Никола Дејановић истичући висок степен професионалног извршавања задатака КзрРБ, одличну сарадњу са локалном самоуправом и другим субјектима, дисциплину, организованост и савесност, као гарант сигурности свим грађанима.

У оквиру обележавања, посетиоци су имали прилике да уживају у културно-уметничком програму, а након тога и посете Спомен-соби.

Команда за развој Расинске бригаде формирана је 1. децембра 2011. године, у спомен на дан када је тачно 19. октобра 1918. године, српска војска ушла у ослобођени Крушевац.

Мр Александар
Симоновски

Пожаревљани у посети Неготинској Крајини

ДЕГУСТАЦИЈА ГРОЖЋА И ВИНА

Недавно су војни пензионери Пожареваца и њихови поштоваоци посетили Рајачке пивнице и манастир Буково. Пивнице или пимнице, како их називају мештани Рајца, јединствени су археолошки комплекс винских подрума који је настао половином 18. века. Ти објекти грађени су од тесаног камена и од брвана. Укопани су два метра у земљу. У том јединственом каменом граду одувек је становало вино. Генерација за генерацијом Рајчана гаји исту страст и љубав према вину. Сваки домаћин села Рајац прави „Божји нектар“ из једног од најсунчанијих предела у земљи и чува га и негује у јединственим каменним пимницама. Тајна поднебља је винова лоза која из природе узима оно најбоље.

Надалеко познато вино црна тамњаника је, кажу, најтраженије а опевано је и у песмама тога краја. Тврди се да га је својевремено пио и сам Хајдук Вељко.

Приликом боравка у Неготинској Крајини излетници из По-

жареваца имали су прилику да дегустирају вино, ракију и остале производе са тог простора. Били су код више домаћина који су им пружили могућност да дегустирају вино и остале производе. Војним пензионерима и поштоваоцима удружења домаћини су, у једној од пивница, приредили ручак са тамошњим јелима.

Уследила је посета манастиру Буково који припада Епархији Тимочној СПЦ. Манастирска црква је посвећена светом оцу Николају Чудотворцу.

Винарија манастира Буково добитник је престижних признања на светским такмичењима за више сорти вина.

Монах Платон говорио је излетницима о историјату манастира и винарије.

Приликом повратка за Пожаревац, учињене су посете Доњем Милановцу, Голупцу и Сребрном језеру. О излету предузетом уз мере противепидемијске заштите још дуго ће се причати.

Д. Страхинић

Људи из нашег шињела

ПРЕДАВАЧ У ПОЗНИМ ГОДИНАМА

Живко Ђорђевић, војни пензионер, више од тридесет година је Шапчанин. Друштвен и веома комуникативан у свакој средини брзо се уклапа, налази своје место, и увек спреман да пружи помоћ, да подржи, да се дружи...

Из времена активне војне службе, као тенкиста, много тога позитивног задржао је до данашњих дана. Воли ред и дисциплину, поштује свакога, врло је јасан у преношењу знања, увек спреман да понови и покаже слушаоцима курса за противпожарну заштиту, како би схватили теорију и праксу.

У гарнизону Шабац, за време активне војне службе, за више од 20 година, организацију ватрогасне службе подигао је на највиши ниво. Отуда у гарнизону нема нежељених последица. Његови војници-ватрогасци, по изласку из војске, могли су се одмах запослити у месним ватрогасним јединицама или у неком од предузећа.

Војничко правило да све буде брзо, тачно и комплетно примењује Ђорђевић у сваком послу. Немирног је духа никада не мирује. Стално из области противпожарне заштите прати прописе и користи их у свом свакодневном раду. Уједно пружа помоћ свима којима потребна. Посебно је активан у удружењу војних пензионера. Своја знања несебично прено-

си на оне који похађају курс за обуку лица за физичко-техничку заштиту, где је предавач од оснивања тог облика едукације. Новосадска компанија „Special security“, у којем је Шабац огранак, веома су задовољни досадашњим Живковим радом. До сада је у том огранку обучено око 2.000 курсиста. Њих петорица - Златан Маринковић, Живко Ђорђевић, Бранислав Сунчанин, Горан Петровић и Милан Вујасин - проносе „славу“ тог курса на територији шест општина и три региона. Међу предавачима значајну улогу има Живко Ђорђевић, који је одговоран за предмет о противпожарној заштити.

Живко Ђорђевић, мада више од 20 година војни пензионер, поносан је што је члан таквог колектива.

С. Стојановић

Скупштина шабачких РВС

ЗАХВАЛНИЦЕ ЗАСЛУЖНИМА

У Шапцу је 15. септембра одржана седница Скупштине резервних војних старешина тог града којој су присуствовали и представници Градске организације Удружења војних пензионера Србије. Редовна 10. годишња Скупштина одржана је у касарни „Церски јунаци“, председавао је председник организације Милоје Васић, потпуковник у резерви.

Највише речи на Скупштини било је у вези са неразумевањем сврхе постојања организације која је од значаја за одбрану земље. Један од најтежих и највећих проблема је финансирање у миру, а код неких организација и просторије за рад. У односу на ранији период, оцењено је да се мењање однос локалне самоуправе према резервним војним старешинама, што је добар знак.

Васић је, такође, у свом годишњем извештају нагласио да је организација највише сарађивала са градским организацијама СУБНОР-а Командом гарнизона Шабац, Удружењем војних пензионера и Удружењем потомака ратника од 1912-1920. Шабачка организација резервних војних старешина сада броји 350 чланова.

Организација РВС има широку лепе-

зу деловања од задатака у одбрани земље, безбедности, заштити и спасавању људи и материјалних добара, едукацији и образовању младих неговању слободарских традиција.

Шабачка организација РВС постоји и ради непрекидно 52 године. У текућој години многе планиране активности одложене су због вируса корона. Помоћ организацији пружале су приватне привредне организације. Организација резервних војних старешина у Шапцу

једна је од успешнијих у Савезу организација резервних војних старешина Србије.

Поводом Дана резервних војних старешина четворица резервних официра предложена су за унапређење у виши чин.

На седници Скупштине најзаслужнијим члановима и институцијама које су помогле рад организације додељене су захвалнице.

С. Стојановић

Обележен Дан Организације резервних војних старешина

ГЕНЕРАЦИЈЕ ПАМТЕ

Поводом обележавања Дана ОРВС Србије уједно и Дана пробоја Солунског фронта – 15. септембра (1918. године), на тај дан положени су венци на спомен-обележја у Крушевцу.

На споменик ратницима од 1912. – 1918. године венце су положили градоначелник Јасмина Палуrowић, начелник Расинског управног округа Бранислав Весић, делегација Организације РВС са председником Градског одбора Марком Јеремићем на челу, делегације СУБНОР-а, Удружење за неговање слободарских традиција, делегација, РВИ и Кола српских сестара. Делегацију УВПС Крушевац предводио је председник ГрОд Душан Самарџић.

Венце су положили и на Спомен-плочу мајору Драгутину Гавриловићу, првом почасном грађанину Крушевца.

У сали Дома синдиката одржана је свечана седница Скупштине Градске организације РВС, на којој је председник Марко Јеремић предочио резултате и активности између две скупштине.

Мр А. Симоновски

Нугасло другарство

СЛАВЉЕ СА ПРИЈАТЕЉИМА

Када људи то желе, лако је пронаћи разлог за дружење. У Месној организацији УВПС Батајница веома често се организују прославе. Увек је неко домаћин, коме у госте долазе остали другари. Најчешће место окупљања је просторија за састанке којом располаже та организација. Допреме се иће и пиће, одржи уводно слово, понекад проговори и више чланова, како би се осветлио повод или некоме честитао рођендан или какав успех, а често су таква окупљања зачињавана песмом.

Недавно је слављеник био Момир Котлаја који је чини се и најчешћи домаћин. Овога пута славио је то што је двособни стан уступио своме сину, а он се преселио у гарсоњеру. Другови су му помогли да окречи и среди гарсоњеру, а он је узвратио ручком у једном приватном ресторану. Овога пута колеге нису могле да пробају Момирову мученицу коју он много година производи за себе, јер су се служила пића којима ресторан располаже. Другови су Момиру, свако

понешто, донели на поклон да га то подсећа на дружење. Тако је, на пример, Ђиро Бурсаћ поклонио свом колеги личку капу. Сви заједно купили су Момиру мобилни телефон.

Уз укусно припремљена јела и пића разговарало се о томе ко је где провео лето и шта им ваља чинити да се заштите од опасног вируса.

З. П.

Уиме Владе Републике Србије и Одбора за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, државни секретар Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић у присуству војног изасланика и представника Амбасаде Србије у Републици Северној Македонији, предводио је државну церемонију поводом обележавања 108. годишњице Кумановске битке. Венце су положили, народни посланик у Собрању Северне Македоније Иван Стојиљковић, представници српских политичких странака у РСМ и представници удружења грађана опредељених за неговање традиција ослободилачких ратова Србије из Србије и Северне Македоније.

Одата је почаст и венци су положени страдалима на Споменик победе српске војске на брду Зебрњак код Куманова (Република Северна Македонија), у организацији Одбора Владе Републике Србије за неговање традиција ослободилачких ратова Србије и Амбасаде Републике Србије у Скопљу.

Најзначајнија битка Првог балканског рата одиграла се у кумановској долини 23. и 24. октобра 1912. године. Српска војска победила је тада надмоћније турске тру-

Обележена годишњица Кумановске битке

ПОШТА ЈУНАЦИМА ОТАЏБИНЕ

пе и после више од пет векова донела слободу старим средњовековним српским областима.

Споменик кумановским јунацима првобитно висок преко 48 метара, рад истак-

нутог српског архитекта Момира Коруновића, подигнут је 1937. године да би свега пет година касније био већим делом уништен од стране бугарских окупационих трупа.

У крипти споменика положени су посмртни остаци више стотина српских јунака страдалих у Кумановској бици.

Писмо Редакцији

ЗАШТО ТАКО НАОПАКО

Имам за потребу да се некоме обратим, а онда схватим да немам коме, па зато пишем Редакцији „Војног ветерана“.

Са оцем који има 94 године и учесник је битке на Сремском фронту, који је ветеран војнообавештајне службе, као и ја отишао сам у Фонд ПИО да поднесемо захтев за рефундацију погребних трошкова моје мајке. На уласку нисмо имали коме да се обратимо, те смо, ваљда, контакт остварили са особом из обезбеђења. Том човеку смо предали захтев са траженом документацијом.

После неколико минута службеник обезбеђења се вратио и донео копију нашег захтева. На питање где су деловодни број и печат пријема, он је одговорио: „Предао сам тамо где треба, шта ће вам“. Инсистирали смо на томе. Он је уз негодовање поново некуд отишао и вратио папир са печатом, али без деловодног броја и датума.

Мене занима да ли та особа зна свој посао. Некада у правој установи (Фонд за СОВО) сваки поднесак се заводило у добијао свој деловодни број. Овако не знате ко је примио документацију и под којим се бројем води у администрацији. У међувремену, док смо чекали, чули смо више притужби странака.

Ето, то је слика наше администрације.

Зоран Петровић

Обавештење негдашњим припадницима 9. бригаде

ПРЕТПЛАТА НА КЊИГУ

Група чланова УВПС из Зајечара приступила је писању монографије о 9. пешадијској бригади. Та књига ће ускоро бити одштампана под насловом

„Девета бригада, сећања старешина у миру и рату“

У књизи је обрађен период од формирања бригаде 1969. до 2007. године, када је расформирана. Нагласак у садржају је на значајним догађајима у бригади у миру и учешће у ратовима од 1991. до 1999. године.

Уз 130 фотографија које ће бити објављене у књи-

зи у комплет ће се наћи и два ЦД-а са око 1.300 фотографија из живота и рада бригаде.

С обзиром да за штампање књиге нису обезбеђена новчана средства, до тог издања ће доћи само они који се благовремено претплате. Како ствари стоје, доштампавања неће бити.

За ближе информације молимо заинтересоване да се пријаве путем телефона број 064/ 1451 995 (пуковник у пензији Драган Дабетић).

За Уређивачки одбор
Љубомир Рељановић

Злочини немачких окупатора

МАСАКР У КРАГУЈЕВЦУ

Крагујевачки октобар или Крагујевачки масакр представља тешки злочин којег су над цивилним становништвом починиле окупационе снаге нацистичке Немачке 19. 20. и 21. октобра 1941. године. У том злочину је страдало око 3.000 становника Крагујевца и околних места, а међу њима је било и 300 крагујевачких ученика и петнаесторо деце старости између 8 и 15 година. Након Другог светског рата владало је мишљење да је страдало 7.000 цивила. Према подацима историчара и некадашњег кустоса музеја у Шумарицама Станише Бркића, тог дана је стрељано 2.796 лица.

Стрељање је извршено као одмазда за 10 убијених и 26 рањених немачких војника након сукоба са партизанима и четницима на пола пута између Бара и Љуљака. Немачки командант Франц Беме 10. октобра је издао наредбу да се за једног убијеног немачког војника стреља 100 људи, а за једног рањеног педесет. По тој рачуници као одмазду требало је убити 2.300 људи. Наредбу је донео командант 749. пука, чије је седиште било у Краљеви мајору Ото Деш, а наредбу је проследио команданту 724. пука у Крагујевцу мајору Паулу Кенигу. Злочин су извршиле јединице 1. батаљона 724. пешадијског пука и 3. батаљона 749. пешадијског пука.

Обзнана о одмазди

Након слома у Априлском рату и капитулације, Југославија је била подељена међу силама Осовине. Хитлер је окарактерисао Србе као главне кривце за рат и поделио Србију на више окупационих зона. Централна Србија и Банат припале су Србији под генералом Миланом Недићем. Међутим, Србија је била немачка марионета и била је немачка окупациона зона. Неорганизоване мање групе су од почетка окупације почеле са отпором.

Начелник Штаба Врховне команде Вермахта фелдмаршал Вилхелм Кајтел, наређењем од 16. септембра 1941, у име Адолфа Хитлера инсистирао је да се „за сузбијање општег комунистичког устаничког покрета“ у Србији, примене најоштрије мере и предложио да се „у име одмазда за изгубљени живот сваког немачког војника на смрт стреља од 50 до 100 комуниста.“

Партизани и четници су 29. септембра ослободили Горњи Милановац. Тем приликом су заробили одређени број Немаца из 6. чете 920. батаљона земаљских стрелаца који су били у граду. Немачка команда у Београду наредила је једном од два батаљона који су се налазили у Крагујевцу, 749. пуку под командом капетана Фрица Фидлера да ослободи заробљене војнике. Батаљон је два пута безуспешно покушавао да ослободи војнике, а у трећем покушају су стигли у Горњи Милановац, али тамо више није било њихових војника. Као одмазду спалили су град и узели таоце. Приликом повратка, на пола пута између Бара и Љуљака дошло је до сукоба са припадницима НОВЈ и ЈВУО. Жртви је било на обе стране, а Немци су изгубили 10 људи, док је 26 рањено. То је био повод за стрељање.

Немачки командант Франц Беме 10. октобра је издао наредбу да се за једног убијеног немачког војника стреља 100 људи, а

Немци хапсе грађане за стрељање у Крагујевцу уочи 21. октобра 1941. Међу ухапшеним су и ученици разреда V/3

за једног рањеног педесет. По тој рачуници као одмазду требало је убити 2.300 људи. Наредбу је донео командант 749. пука са седиштем у Краљеви мајору Ото Деш, а наредбу је потом прослеђена команданту 724. пука у Крагујевцу мајору Паулу Кенигу. На предлог крајскоманданта Ота фон Бишофсхаузена одлучено је да се стрељање изврши по селима која су Немци називали „леглима бандита заражених комунизмом“, док је сам Крагујевац био релативно миран град.

Хапшење комуниста и Јевреја

Бишофсхаузен је о томе писао: „Покушао сам да команданта места мајора Кенига придобијем тако што сам му предложио да се у блиској и даљој околини Крагујевца опколе она села која су Крајскокомандантури била одавно позната да су заражена комунизмом, и да се из њих повуче потребан број људи за стрељање. Он се са мојим предлогом одмах сложио и било је начелно решено да се у недељу са 1. батаљоном 724. пука претресу села Грошница и Белошевац. У понедељак имала су оба батаљона да у заједничкој акцији блокирају села Мечковац, Маршић, Корман, Ботуње, Доње и Горње Комарице у чијој се средини нала-

зило злогласно брдо Парлог, где је, према подацима, шумско боравиште банди. Ако се тада не достигне одређени број за стрељање, предложио сам да се прочешљају друга комунизмом заражена села о којима сам имао података“.

Прва хапшења уследила су већ 18. октобра када је у Крагујевцу ухапшено око 66 Јевреја и комуниста. Пошто је тај број био и сувише мали, по наредби крајскоманданта Ота фон Бишофсхаузена наређена су хапшења по селима Мечковац, Грошница и Маршић. Два батаљона немачке војске су запалила поменута села и похапсила одређени број људи.

Прва масовна стрељања Немци су извршили у околини Крагујевца на Светог Тому, 19. октобра 1941. године. Тог недељног јутра у Грошницу, Илићево и Маршић кренуле су јединице 1. батаљона 724. пешадијског пука и 3. батаљона 749. пешадијског пука.

У село Грошницу око 9 часова дошло је 12 камиона са немачким војницима, који су били подељени у две групе. Прва група је стала близу станице на самом улазу у село, док је друга наставила девет километара даље и стигла код Вињиштанске ђуприје изнад сеоске цркве. Дрвени мост који је због

Немачки официр показује кога треба докрајчити

конфигурације терена био важан за пролаз у горњи крај села, срушили су партизани неколико дана раније. Долазак великог броја војника у село изазивао је страх и панику међу мештанима. Такође 2 до 3 дана пре трагедије, авион Недићеве владе је бацао летке да „ко седи мирно код куће нема чега да се боји“.

Немачка казнена експедиција почела је да хапси људе у свим деловима села. Прва група која је стала на улазу у Грошницу вршила је стрељање одмах у групама од по неколико људи, док је горња немачка групација имала другачији план. Људи су хватани у веће групе, држани на ливади или крај пута сат или два и онда стрељани. Прва група је стрељана на брдашцу Ђава, која се налази уз сами пут. Ту је стрељано и неколико сељака из Станова које су Немци купили на путу ка Грошници. У овој групи преживео је само Душан Јанковић. Немци су укупно на силу прикупили 246 особа и извели на стрељање у неколико група. Ликвидирали су 233 особе док је 13 лица преживело стрељање. Сутрадан, 20. октобра једно лице од ових 13 преминуло је од последица рањавања, тако да су Немци у селу Грошница стрељали укупно 234 особе српске националности.

Прва стрељања

Истог дана, 19. октобра, у 9:30 почела је рација у Маршићу. Трећи батаљон 749. немачког пешадијског пука је затворио све излазе из села и почео да хапси људе и одводи их у двориште школе. Стрељачки вод је постављен на узвишењу Бубањ, а на удаљености од 20 метара постављена су два митраљеа. Пре стрељања немачки војник је на српском одржао говор о злочину и казни. Немци су на стрељање извели 109 особа. Ликвидирали су 103 особе док је шест лица преживело стрељање.

Треће село је било Мечковац (данас Илићево). Село које се налази на самом путу који води ка Баточини и Лапову било је изнемађено рацијом. Стрељачки вод је био распоређен у три стрелачка става: лежећи, клечећи и стојећи, а на стрељање је одведено 78 особа. Ликвидирно је 75 особа док су 3 лица преживела стрељање.

Немачке оружане снаге су 19. октобра 1941. године извршиле ратни злочин стрељавањем у околини Крагујевца, у селима Грошница, Маршић и Илићево укупно 412 ци-

вилних лица српске националности. Сахрана је обављена два дана без поворки, а у Грошници и без свештеника који је и сам био стрељан. Војници у зеленим униформама повукли су се у Крагујевац, где су наставили своју одмазду, један од највећих ратних злочина Другог светског рата.

Рација у Крагујевцу

Не постоје тачни и прецизни подаци о броју ухапшених пошто су хапшења вршена потпуно неселективно. Људи су одвођени са њива, из цркава, школа, са радних места, а према проценама ухапшено је најмање око 5.000 људи, углавном цивила који нису представљали никакву опасност по окупациону војну власт. Хапшења су вршена без проблема и готово без отпора, понајвише захваљујући „обећањима“ Немаца да је реч о рутинским контролама чији је циљ промена докумената, те да им њихова „немачка култура забрањује да врше стрељања“. На тај начин је пасивизован сваки вид отпора. Ухапшени су затварани у хангаре четири топовске шупе које је користио некадашњи артиљеријски пук „Танаско Рајић“. На улазу у круг Топовских шупа људима су одузимања документа.

О приказу крагујевачке трагедије постоје три верзије; комунистичка, званична немачка, и она коју је дао Марисав Петровић, командант Петог добровољачког пука родом из села Градца недалеко од Крагујевца, у једном писаном извештају.

Извештај о стању у Крагујевцу који је ставио 20. октобра 1941. године крајскокомандант Бишофсхаузен послат је у главну команданту Србије. Он у извештају наводи број мртвих и рањених Немаца (9 мртвих и 27 рањена). Износи податке о хапшењима, која су почела 18. октобра у касним вечерњим часовима. Хапшења су вршена по списковима. Прво су похапшени сви мушкарци са списка и Јевреји, те познати број комуниста, све укупно 70 лица. Пошто овај број ни издалека није одговарао броју од 2.300 особа колико је требало стрељати у знак одмазде, одлучено је да се потребан број прикупи насумичним хапшењима по улицама, трговима и кућама.

С тим у вези 20. октобар 1941. године извршена је масовна рација по улицама Крагујевца у којој су похапшени сви мушкарци старости од 16 до 60 година и одведени у логор. У извештају капетана Бишофсхаузе-

на нигде се не спомиње учешће било којих српских органа ни у хапшењу становништва, ни у стрељањима. И иницијатива и њено извођење дело су Немаца. Српски историчар Ђоко Слијепчевић у својој књизи „Југославија уочи и за време Другог светског рата“ пише да су Немци 20. октобра рано ујутро, око пет часова, блокирали основну школу где је био 5. добровољачки одред, који се није могао појављивати изван зграде. Блокада школе трајала је све до 15 часова, тј. до завршетка рације.

Марисав Петровић је заједно са Милошем Војновићем, који је дошао у Крагујевац са циљем да формира 10. добровољачки одред, отишао до немачке Крајскокомандантуре да се обавести о разлозима блокаде и сабирања грађана. У Крајскокомандантури су дознали да је наређена одмазда за 10 погинулих и 26 рањених Немаца и да ће због тога бити стрељано 2.300 људи. Запрепашћени овом страшном вешћу Петровић и Војновић одлазе до мајора Кенига, шефа казнене експедиције, који прек и љут, одбија да разговара са њима.

Хапсили и гимназијалце

У свом извештају Марисав Петровић пише: „На дан 19. октобра изјутра у читавом граду почела је рација. Немци су све мушкарце од 16 до 60 година похапсили и затворили у артиљеријску касарну код Сајмишта. Хапсили су све одреда; по кућама, на улици, у кафани, ђаке и професоре у школи, чиновнике из свих надлештва па и раднике који су радили на улицама и Лепеници. Било је ухапшено преко 6.000 људи“.

Даље, Марисав Петровић наводи да му је 19. октобра командант казнене експедиције тражио да у току дана састави списак комуниста и „оних који шире пропаганду“. Он се обратио градском представништву градске полиције која му је дала списак од 60 људи који су већином већ били у шуми.

Иако трупе Димитрија Ђотића нису активно учествовале у погубљењима важно је напоменути да су у време привођења, али и током самих стрељања асистирале немачким војницима.

Немци су 20. октобра спровели опште хапшење мушкараца по Крагујевцу. Блокрани су сви излази из града, док је са друге стране допуштано сељацима из околних насеља да уђу град. Потом су и они били похапшени и касније стрељани. Немци су упали у Гимназију и остале школе, одакле су у току наставе извели професоре и ђаке почевши од петог разреда, постројили их по тројицу и одвели. Одведени су сви радници који су обављали радове на Лепеници. Похапшени су и сви запослени у јавним надлештвима. Свештенике и вернике хапсили су по црквама, не водећи рачуна о поштовању објеката. На крају је шеф полиције Стошић предао Немцима све политичке и криминалне затворенике. Велики број лица ухапшен је и у њиховим кућама, те су одвођени под претњима или симулирањем лажних чињеница. Планирано је да од стрељања буду поштеђене: особе који имају специјалну легитимацију Крајскокомандантуре или неке друге у Крагујевцу распоређене трупе јединице; особе који припадају јединици по живот важном занимању или предузећу и љотићевци.

(Крај у идућем броју)

Редакцијска обрада на основу
Wikipedia

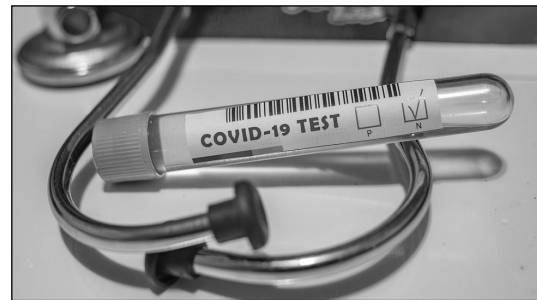

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Наука и вирус корона

ОЧИ И УШИ ЕПИДЕМИОЛОГА

Проблем незаустављивости ширења пандемије ковида 19 није недостатак вакцине, јер она не лечи. Проблем су брзина и обим тестирања, од којих зависи рано откривање инфицираних вирусом SARS-CoV-2

серума испитиваних особа, траже антитела против вируса која су важан показатељ развоја имунске реакције.

Дијагностички тест на вирус корона два који се сматра златним стандардом заснован је на техници знаној као РТ-ПЦР и функционише тако што узорак бриса из носа и грла експерти обрађују уз помоћ компликоване и скупе опреме, чиме се утврђује да ли у њему постоји генетички материјал вируса. Уколико су у брису тражени гени, онда се њихова РНК посебним процесом претвара у ДНК (реверзном транскрипцијом) и копира се више милиона пута процесом поновљених загревања и хлађења. На тај начин може се открити чак само један једини молекул РНК у микролитру (милионитом делу литра) испитиваног садржаја бриса. Стандардни тест РТ-ПЦР за вирус корона два обрађује се од једног до четири сата и може бити 100 одсто тачан, мада тачност зависи од много фактора, пре свега од времена које је протекло од инфекције до тренутка узимања бриса из носа и грла.

Тест на антитела је из друге категорије и, за разлику од теста ПЦР, има ограничену дијагностичку примену: уколико је неко тестиран у раној фази инфекције, кад се имунитет још није пробудио, тест може бити негативан. С друге стране, ПЦР је осим у ретким случајевима, позитиван већ при појави првих симптома и зато представља кључ по коме се одређује ко ће бити послат у изолацију.

Последњих месеци у развоју је више различитих тестова широм света, углавном лакших за извођење од стандардних лабораторијских тестова. Међутим, да би се капацитети тестирања повећали, потребни су други приступи. Почетком ове године из Лондонске школе за хигијену и тропску медицину предлажен је у медицинском часопису BMJ (раније познат као Британски медицински журнал) необичан план масовног тестирања: било би потребно предузети конфискацију и под команду ставити комплетну опрему за ПЦР, разасути по болницама, универзитетима и лабораторијама широм УК, која би била коришћена искључиво за масовно тестирање на корона два. Осим тога, предложено је повећање капацитета за РТ-ЛАМП тест, коме за разлику од ПЦР-а није потребна компликована опрема, већ само грејач који узорку за тестирање диже температуру на 65 степени. Резултати се добијају за 20 минута, а најкасније за 45 минута.

Већ неко време је могуће убрзати тестирање напуштањем потраге за генима вируса у брису из носа и грла преласком на идентификацију површинских молекула на вирус, иначе познатих као антигени. Они се откривају коришћењем лабораторијски направљене верзије антитела имунског

Тест веома поуздано одређује зараженост

Вирус SARS-CoV-2 постепено еволуира, што вирусологи, микробиологи, молекуларни и остали биолози јасно виде, за разлику од свих осталих који нису упућени у свет микроба. Када би се више знало зашто и како се то еволуирање догађа, можда бисмо лакше сузбили текућу пандемију и оне које ће се кад-тад појавити у будућности. Више истраживачких тимова који прате еволуцију вируса анализирајући у њему РНК, то јест рибонуклеинску киселину, у првом реду из сачуваних узорака болесничких брисева из носа и грла у болницама Вухана, у Кини и у Сијетлу у САД с краја прошле и почетка ове године, видели су да је већ 2. јануара у Вухану било око 10.000 болесника, од којих је само 400 дијагностиковано, док их је у Сијетлу 9. марта било 9.000, од којих је дијагностиковано 245. Била су то тешка времена. О вирусу корона два и о ковиду 19 мало се знало, сем да се због њих превише умире, а тестова којима се узročник открива готово да није било. У протеклих девет месеци, због вируса корона два ређе се умире него почетком године, стечена су нова искуства, али пандемија се не зауставља, тако да ће се број од милион и скоро сто хиљада до сада у свету умрлих, по свој прилици, удвостручити до почетка масовног вакцинисања, које није ни на видику. Проблем незаустављивости ширења пандемије није недостатак вакцине јер она не лечи. Проблем је обим тестирања и рано откривање инфицираних коронам два. Тестирање је споро и на резултате се дуго чека, а овај талас ковида 19 који је на делу неумољиво угрожава квалитет живота и уназађује привреду.

Да ли је негде могуће тестирати 10 милиона људи дневно

Одговор на ово питање тражи се после недавне изјаве председника Владе Уједињеног Краљевства Бориса Џонсона, којом је најавио амбицију о колосалном повећању капацитета своје земље када је реч о

тестирању на вирус корона два, и то тако што би у једном дану само у УК било обухваћено више милиона људи. Да ли, износећи такву тврдњу, он зна нешто што остали стручњаци не знају? Реалност му није наклоњена јер скупе опреме и квалификованог особља за извођење тестова нема довољно, а што је још горе, резултати тестова добијају се преспоро, што отежава тачно праћење и преглед раста или пада броја оболелих. Епидемиолози воле да кажу: „Без тестирања, која су наше очи и уши, не разумемо понашање и разна стања у пандемији.“ Логика говори да би земље са капацитетима за тестирање свих својих становника са симптомима ковида 19, као и оних без икаквих симптома, лако успоставиле потпуну контролу над болешћу.

Из званичних докумената Владе УК који су се појавили почетком прошлог месеца може се разумети да би у првим недељама наредне године, помоћу нових метода тестирања, било могуће обавити 10 милиона тестова дневно, што значи да би сваки становник УК могао бити тестиран једанпут недељно. То би створило услове за елиминацију вируса, а уколико би се применила иста технологија и у континенталној Европи онда би се на вакцину које ће бити довољно тек наредних година чекало далеко мирније.

Тестови за вирус корона два спадају у две категорије: они из прве категорије откривају генетички материјал вируса или молекуле протеина на његовој површини, чиме се утврђује да ли испитивана особа има инфекцију или је нема, док се тестовима у другој категорији, то јест прегледом

Да би борба против вируса ковид била успешнија потребно је тестирати што већи број грађана

система људи, која нормално препознају антигене вируса. Овај метод се већ дуго користи широм света као кућни тест на трудноћу.

Портабл системи

У последњој недељи септембра најављена је појава портабл система који за сензационалних 15 минута открива ковид 19 на основу идентификације молекула антигена на површини и унутрашњости вируса корона два, и то док је пацијент још у ординацији. Портабл систем је добио дозволу за комерцијалну употребу у Европи, саопштено је 30. септембра из фирме Бектон Дикинсон, америчке мултинационалне

компаније за медицинску технологију, која је произвођач система. Минијатурни портабл инструмент намењен је, пре свега, болницама за хитне случајеве, ординацијама лекара опште праксе и нарочито педијатара. Бектон Дикинсон очекује почетак продаје свог производа у Европи крајем овог месеца. То је јако значајна вест, јер је Европа, епицентар пандемије у марту и априлу, после краткотрајног смињавања поново на удару вируса корона два и његовог производа ковида 19, што је у већој или мањој мери случај у целом свету.

Поред брзине тестирања, добиће се и на комфору пацијената, који у случају неког неочекиваног резултата могу одмах бити поново тестирани. Стандардни тестови

за откривање антигена који су одавно у употреби имају пужевску брзину у поређењу са новим методом који ће бити на медицинској сцени већ крајем овог месеца.

Прецизност очекиваног теста, то јест сензитивност, износи 93,5 одсто, што говори колико често тачно идентификује болест, а специфичност му је 99,3 одсто и означава колико често тачно доказује да болести нема.

Цена система за скрининг је од 250 до 300 долара, а сваки тест посебно коштаће око 20 долара. Од средине октобра, Бектон Дикинсон производиће месечно осам милиона најављених портабл апарата, а од марта следеће године знатно више, готово 12 милиона. За сада се не зна колико њих ће бити намењено европском тржишту. Срећом, прошле недеље је најављено да ће се пред крај овог месеца на тржишту Европе појавити и швајцарски гигант Рош и немачки Квијаген са својим портабл системима.

У већини европских земаља у Европи, САД и Азији претежно се користе генетички тестови, од којих се тест на вирус из плувачке, то јест његова ефективност, већ недељама проверава у земљама Европске уније, по угледу на САД где се показао корисним у школама, јер је узимање бриса из носа и грла најмлађим ђацима и малој деци прилично тешко. Како ће се дијагностика короне два и ковида 19 даље одвијати појавом новог портабл дијагностичког система, убрзо ћемо сазнати.

Момчило Б. Ђорђевић,

проф. Медицинског факултета у пензији

Извор: Политика

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

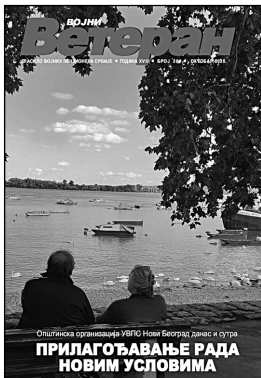
Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

Насловна
страна

Снимио
Милен
Чуљић

Година XVIII. Број 201. ОКТОБАР, 2020.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигуранци.

Преко Удружења могу се добити ком-
плетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,

- Умањење укупних трошкова за
висину рефундације

- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Ако не хвалимо врлине,
претегнуће мане.*

*Ласкаве речи су као уље.
Многи се на њих оклизну.*

*Шта вреди што им спадају
маске с лица,
када они не испадају из
фотеља.*

*Не бацајте папир.
Многа обећања су остала
на папиру!*

*Друштвени новац се
најчешће
потроши са друштвом.*

*Киша не може да спере
љагу.*

*Лепота душе подсећа на
лук.
Споља се не види њена
вредност!*

Душан Старчевић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800

Михаила Булгакова 50а, Београд

е-маил:

dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.

Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х